

MESTO BESED - DEJANJE

Udarniško delo kot vod v praznovanje

Prav nas loči od letošnjega občinskega praznika še mesec dni, če sedaj zapišemo, da se je praznovanje začelo že v prvih dneh. Ne le, da je v tem času začel z delom pripravljati or, prišlo je tudi do udarniške akcije, ki pomeni pravi delovni vod v praznovanje.

Golo in Škrilje, med vojno in partizanski vasi, sta imeli sedaj le brlec električni tok. Prihajal do njih po velikem naku, zato je padla v konicah netost od 220 tudi le na 160 ov. Že več let je bilo jasno, da edina rešitev tega problema je povezavi teh dveh vasi z vodom in napetosti.

Letošnji občinski praznik z akcijo na Golem je k temu priložno pripomogel. Priprave teklo že prej, 4. marca pa je do do akcije. Ker smo že tako pripravljeni, naj nam jo prikažejo inke: na trasi, dolgi 4930 m, bilo treba izkopati več kot 80 m globokih jam za drogove.

Naše globoke jame za drogove, saj je bilo vse prej ko lahko, saj v nižinskem ilovnatem svetu ope zalivala voda, drugje pa krampi in lopate že kmalu obtrd material. Kljub temu je bilo delo povsod večina že do kosila opravljeno, načini pa so medtem uspeli in zabetonirani tudi obdelni konstrukciji za transformatorja Škrilje in Golo. Priklonolini pa bo na transformator v ranci pri Igu.

Udarniško delo, za katero pra-

Po uspešno izvedeni udarniški akciji za izgradnjo elektrovoda Ig-Škrilje-Golo se domačini teh dveh vasi toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam prišli pomagat, tako mladini, članom ZRYS, vojakom, borcev, občinski konferenci SZDL kot organizatorju in vsem ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu te akcije.

PREBIVALCI ŠKRILJ IN GOLEGA

tem ko so ponekod še poglobljali jame za drogove, so te že opravljali tesarskih del večji domačini. Še malo, pa bo zažarela v tizanskih vaseh Škrilje in Golo drugačna luč.

Udarniško delo kot uvod v letošnji občinski praznik je združilo člane in meščane, borce in mladino, vojaške starešine in vojake.

zgodnjem jutru so na 5 km dolgi trasi elektrovoda Ig-Škrilje-Golo zapeli krampi.

VOLIVCI O PRORAČUNU

Od 25. februarja do 10. marca je bilo v naši občini 58 zborov volivcev in članov delovnih skupnosti. Obravnavali so predloga občinskega in mestnega proračuna za tekoče leto.

Osnutek predloga občinskega proračuna so volivci v načelu povsod sprejeli. Pripombe so bile izrečene večinoma za področja, kjer odločajo sredstva krajevnih skupnosti. Splošna ugotovitev zborov volivcev je, da so proračunska sredstva za dejavnosti krajevnih skupnosti premajhna. Kritika je nadalje zadevala najpogrejši slabost stanje in vzdrževanje cest. O podrobnih zahtevah po posameznih krajevnih skupnostih bomo poročali v naslednji številki.

Tudi osnutek mestnega proračuna je doživel kritiko, čeprav mu je na splošno veljalo dosti manj pozornosti kot občinskemu. Volivci so zahtevali natančnejša pojasnila o nekaterih proračunskih postavkah, tako o sredstvih za izdelavo „programov, študij in analiz“, za „razvoj kvalitetnega športa“, za „kulturne

akcije in prireditve“ itd. Volivci iz naše občine so spet opozorili na neodložljivo potrebo po rekonstrukciji Karlovskega mostu in so se zavzeli zoper nadaljnje onesnaženje mesta in okolice ter za nedotakljivost Tivolija.

O zbranih pripombah so razpravljali tako odborniki občinske skupščine kot člani izvršnega odbora občinske konference SZDL. Na ta način je prišlo v predlogo osnutka občinskega proračuna do nekaterih sprememb, s tem pa je predlog postal osnutek, o katerem bodo odločili naši odborniki 30. marca.

IO obč. konf. SZDL je ugotovil, da so bili zbori volivcev na splošno boljše obiskani kot lani in večinoma tudi bogatejši po vsebini, čeprav so še vedno preveč drobnjarski, kadar se zadržujejo le pri proble-

matiki, ki sodi bolj v področje krajevnih skupnosti kot na zbor volivcev. Ponekod pa so se le kazali tudi širši pogledi, tam je bilo čutili zlasti močno zahtevo naših občanov po nadaljnjih učinkovitih ukrepih za gospodarsko stabilizacijo.

Na obravnavani seji je bilo slišati tudi ostrejša stališča. Ta so ugotavljala, da so zbori volivcev postavljeni pred več ali manj nesprenmenljiva dejstva in da se je zato treba bolj zavzemati za ostvaritev možnosti dolgoročnejšega vplivanja občanov na teh področjih družbenega samoupravljanja. Za sedaj pa smo še daleč od tega, da bi občani odločali o družbenih sredstvih in je ta vrsta demokracije le navidezna. S tem da se razprave ustavljajo pri sredstvih krajevnih skupnosti, ne obravnavajo niti desetine občinskih proračunskih sredstev, kaj šele mestnih. „Pogovarjamo se o milijonih, ne pa milijardah.“ je dejal eden izmed diskutantov.

Beseda je bila tudi o tem, koliko so letošnje širše in najširše proračunske usmeritve v prid stabilizacije. Izoblikovalo se je stališče, da pri tako visoki planirani devalvaciji se ne

more biti govora o resnih stabilizacijskih prizadevanjih, marveč v najboljšem primeru le o predhodnih politično stabilizacijskih težnjah.

SaS

Popit v Podpečih - Preserju

Na povabilo organizacije ZKS Podpeč - Preserje se je v tej krajevni skupnosti mudil 1. marca predsednik centralnega komiteja ZKS Franc Popit. Komunisti te organizacije so tovariša Popita najprej seznanili z delom lastne in drugih družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti, nato pa je predsednik CK ZKS odgovarjal na vprašanja komunistov. V pogovoru so se še posebej zadržali ob vprašanju osebne odgovornosti. Franc Popit se je strinjal s komunisti iz Podpečih - Preserj, da je osebna odgovornost še vedno premalo opredeljena, ponavadi začnemo o njej govoriti šele, ko pride do prekinitve dela ali različnih konfliktov.

M. Z.

Našim bralcem in poštarjem

„Naša komuna“ prihaja v marsikatero družino v naši občini z veliko, celo tritedensko zamudo. Ob tem se zde prizadevanja izdajatelja, da bi mesečnik spremenil v štirinajstdnevnik, nesmiselna. Ali pa bo treba drugače urediti način iznašanja. Kot prvi ukrep v tej smeri smo podvzeli objavljanje dneva natisa na črni liniji pod naslovom. Od tega dneva pa do prejema časopisa bi nikjer v občini ne smelo miniti več kot teden dni. Prosimo vas, javljajte nam na naslov uredništva Naše komune, Trig. MDB 7, večja odstopanja od tega roka, da homo lahko argumentirano nastopali v razgovorih s pošto in upravo.

Se en problem z dostavo! Vsak mesec se nam vrne del naklade. To je tudi normalno, ljudje se odseljujejo, umirajo ali pa se jim časopis zaradi česa zamiri. Toda zdi se nam, da včasih le ne gre za to in da bi naslovljencu ne bilo prav, ko bi ga odjavili. To pa se zgodi, če nam poštar vrne naslovljeni izvod. Zato nam tudi takšne primere javite v uredništvo.

In ko smo že pri tem: tiste časopise, ki morda kje obležijo in jih nihče ne bere, nam, prosimo, le vrnite. Dovolj je drugih, ki bi radi brali, tako pa so le stroški brez koristi. Po drugi strani pa vas vabimo: SPOROČAJTE NAM NASLOVE TISTIH, KI BI „NASO KOMUNO“ RADI PREJEMALI, pa je ne, ker na naših spiskih še ni njihovih naslovov. Ob tem še enkrat poudarjamo, da prejemajo naši člani svoje glasilo ZASTONJ!

Napoved se povabilo k sodelovanju. DOPISUJTE! Posredujte nam novice iz vašega kraja, iz vašega kolektiva. Pišite o problemih, postavljajte vprašanja in zahtevajte javne odgovore pristojnih forumov in oseb. Sodelujte, da vam „Naša komuna“ ne bo le PRIPOVEDOVALA, ampak da se bomo prek nje POGOVARJALI in DOGOVARJALI. - Vse dobro in lep pozdrav!

Uredništvo

Program občinskega praznika

27. aprila bo v KS Golo nad Igom letošnji praznik občine Ljubljana Vič-Rudnik. Sestavljen je že tudi predlog okvirnega programa za praznovanje. Začelo se bo s slavnostno sejo skupščine občine in občinske konference SZDL. V tem delu bo razen slavnostnega govora tudi podelitev domicila II. SNOUB Ljuba Šercerja ter podelitev nagrad OF za najboljša knjižna dela na temo OF v preteklem letu.

V kulturnem delu bodo sodelovali poleg godbe na pihala še mladinski pevski zbor osn. šole Ig, gojenci glasbene šole Vič-Rudnik in recitatorji. Po slavi pa bo zbor bivših borcev SNOUB Ljuba Šercerja.

Že na predvečer praznovanja bodo po občini zagoreli kresovi, mladina pa bo šla po pote partizanskih enot. V celoti bo vse praznovanje v znamenju obujanja in prenašanja tradicij NOB.

Krajevni praznik na Golem

Na Golem nad Igom, kjer bo letos prizorišče občinskega praznika, so 18. marca praznovali svoj krajevni občinski praznik (ki je uradno 19. marca). V teh dnevih pred 30 leti se je pričelo trpljenje in preganjanje tamkajšnjih prebivalcev, medtem ko so njihove vasi večkrat pogorele. Padlo je tudi mnogo žrtev in teh so se spomnili udeleženci prslave z enominutnim molkom.

Predsednik KS Golo Alojz Kraljič je v jedrnatem govoru nazival nekaj ugotovitev iz preteklosti in sedanjosti, preteklost je bila slavna, sedanjost pa ni vsem takšna, kot bi si jo bilo mogoče želeli. K njegovim besedam je dodal nekaj svojih podpredsednik skupščine občine Stane Vrtič.

V kulturnem delu so izvajali spored domači moški pevski zbor in pionirji - recitatorji. Sledila je projekcija slovenskega filma Ne joči, Peter! Zvečer pa je zaigral zabavni trio, da je bilo bolj veselo.

SaS

Delo je uspešno opravljeno, še posnetek za spomin, nato pa s prijetnimi spomini vsakdo na svoj dom. Na sliki: člani RVS Kolesija.

O socialnem razlikovanju

Na tretji seji konference ZK Slovenije, ki je obravnavala socialno razlikovanje, je bilo izrečenih mnogo odkritih besed. Ker je seja spregovorila in sklepala o položaju ljudi v naši družbi, ni nič čudnega, da je med občani bilo za sejo veliko zanimanje, pa tudi pričakovanje, ne le odločnih besed in sklepov, temveč tudi odločnih ukrepov.

Kljub temu, da se ne da čez noč nekaj korenito spremeniti, pa menim, da bi morali v prvem obdobju pri uresničevanju sklepov dati večji poudarek tistim problemom, ki jih občani najbolj boleče čutijo. Tako bi bilo nujno dati prednost izboljšanju položaja ljudi, ki živijo v nemožnih razmerah. Na že omenjeni seji je bilo ugotovljeno, da v Sloveniji živi precejšen del občanov - okrog 11.000 - v najhujši bedi in ti dobivajo več kot skromno denarno pomoč - približno 100 din mesečno. Med njimi je kar polovica takih, ki jim tovrstna pomoč pomeni edini vir preživljanja. To in pa dejstvo, da v situaciji, ko smo dejansko še vedno revna družba, živi v njej mnogo ljudi izredno razkošno, povzroča med občani upravičeno kritiko. Prav gotovo je potrebno na tem področju čim hitreje in odločno ukrepati.

V tem zapisu pa bi želel opozoriti še na drug vidik tega vprašanja, na katerega žal nismo dovolj pozorni. Pri tem mislim na posledice socialnega razlikovanja, ki se kažejo v odnosih med ljudmi. Čeprav je tovrstno razlikovanje težko opredeliti, pa ga pogosto srečujemo v vsakdanjem življenju. Naj navedem le nekatere tovrstne razlike, ki se kažejo v odnosih med ljudmi:

Mnogokrat ugotavljamo, da je pehanje za materialnimi dobrinami ena od značilnih negativnih lastnosti v naši družbi, ki povzruha vsega naša marsikatera duhovna vrednota v današnjem človeku. Brez nekih osnovnih vrednot pa se odnosi med ljudmi vse preradi krhajo. Kot primer naj navedem le vsebino članka „Prijatelj postane šef“, objavljenega nedolgo tega v Delu. Pisec članka pravi, da je izgubil prijatelja, ko je le-ta postal šef oddelka v podjetju, v katerem skupaj delata. Pravi, da se je njegov prijatelj kar naenkrat iz sicer prijaznega človeka spremenil v sitnega, zadirčnega šefa. Ni več prijazen, ko ga vidi in celo pozdrav komaj spravi iz ust. Navedeni primer je značilen in ga ne srečujemo tako pogosto v medsebojnih odnosih.

Posebno dimenzijo daje medsebojnim odnosom tudi takomenovani politični jezik. V političnih govorih se ljudi pogosto deli v dve kategoriji, običajno kar po črno beli tehniki. Po tej razdelitvi žive v naši družbi na eni (negativni) strani birokrati, dogmatiki, tehnokrati, klerikali, razredni sovražniki itd., na drugi strani pa samoupravljavci in delovni ljudje. Prav je, da se ugotavlja tiste med nami, ki nastopajo proti začrtani poti v samoupravno socialistično družbo, ali pa to pot celo rušijo. Slabost take razdelitve pa vidimo v tem, ker tovrstne sovražnike premalo ali nič ne konkretiziramo, pa tudi v tem, da ob takem ocenjevanju in prizadevanju ljudi preradi pozabljamo na to, da v naši družbi žive tudi ljudje, ki so si tovariši, sodelavci in bratje.

Nadalje nenormalnim odnosom pogosto daje oporo tudi tisk, ko propagira najrazličnejša lepota tekmovanja, ko poudarja vrednost ženske le v telesu kot blagu, ki ga je mogoče tako ali drugače dobiti (kupiti), vse premalo ali nič pa ne poudarja vrednosti žene kot matere, vzgojiteljice, delavke, znanstvenice itd. Tudi pri drugih vrednotah najdemo v tisku včasih izkrivljena merila. Tako o tem, kaj je sreča, lahko beremo take ugotovitve kot: „Bil je naj-srečnejši človek v lanskem letu, ker je zadel na loteriji toliko in toliko milijonov.“ „V hišo smo prinesli srečo - diamantni prstan tvrde Darvil.“ Potemtakem bi lahko sklepali, da je edino merilo za srečo v naši družbi le denar in bogastvo. Pri tem bi se lahko skupaj s filozofom Machovcem vprašali: „Če pojem večji kos mesa, ali smo za prav toliko srečnejši?“ Odgovor je le v spoznanju, da je za življenje v materialnem bogastvu potrebno imeti tudi več duhovnega bogastva, kot pa za življenje v revščini. To spoznanje pa zahteva od nas, da se borimo tudi na tem področju za odpravo izkrivljenih odnosov, ki so med nami.

SERGIJ PELHAN

Njun pogovor:
Anton Prilesnik (levo), Male Lašče: Ti, bomo res dobili pokojnino, mi, ta stari?
Ivanc Jože, Velike Lašče: Nekaj se sliši!

Zakon o pokojninah kmetom sprejet

Prizadevanja kmetov so končno kronana z uspehom. Njihovo delo je dobilo družbeno priznanje v obliki pokojnine z zakonom, ki ga je pred dnevi sprejel socialno zdravstveni zbor slovenske skupščine.

Zakon je od svojega osnutka do končne oblike — do sprejema — doživel pozitivne popravke, vendar ni mogel vključiti vseh dobrih predlogov, ki jih je dala javna razprava. Predstavlja začetek izenačevanja kmetov z delavci v industriji. Izenačevanje je res začetniško, ali izenačevanje je. To je zmaga naprednega spoznanja in vodi k obstoju vasi. Pokojnina 250 din na gospodarstvo, ki jo prihodnje leto prično prejemati zavarovanci, stari nad 75 let, predstavlja simboličen znesek, vendar v rokah zavarovancev občutek vrednosti in gotovosti za nadaljnje življenje. V treh letih bomo prešli na redno izplačevanje pokojnine vsem zavarovancem od 65. leta dalje. Ni še rešeno vprašanje kmečke žene, matere, gospodinje, ki je sedanjemu zakonu ne vključuje. Čas bo prinesel še nadaljnje izpopolnitve zakona in takrat lahko pričakujemo, da tudi kmečka žena ne bo izpuščena. Še bi lahko naštevali pomanjkljivosti zakona v sedanjem času, vendar je to potrebno le toliko, da se zavemo najvažnejših nalog pri nadaljnjem razvoju zakona o pokojninah kmetom.

Zbiranje sredstev se prične takoj z letošnjim letom. Ni še povsem rešeno vprašanje tehnične službe pri izvajanju zakona. To so: zbiranje sredstev, izplačila, evidence itd. Tudi pri organizaciji službe ne bodimo formalisti, temveč dosledni, da bo čim manj nerodnosti — slabe volje pri izvajanju.

Mnogi niso zadovoljni s sprejetim zakonom o pokojninah kmetom. Žal nočejo priznati stvarnosti in prednosti spremenjenega odnosa. To niso bile lahke stvari. V zakonu vidijo samo obveznosti, nič pa napredka, ki ga zakon prinaša. Zakon ocenjujejo samo skozi prispevek, ki ga morajo dati kmetje. Prispevek mora biti, to je potrdila tudi javna razprava, vendar se bo oblika spreminjala. Na srečo nezadovoljnih kmetov ni tako veliko, večina je na drugi strani in je zakon že v osnutku toplo sprejela. Spet se je pokazala stara resnica, da vsem ni mogoče ustreči.

Z novim pokojninskim zakonom za ostarele kmetijske proizvajalce se začinjajo na vasi novi socialno-ekonomski odnosi.

I. g. L. H.

S POSVETOVANJA SEKRETARJEV ORGANIZACIJ ZKS

Kadrovanje — ena najpomembnejših nalog

Nekaj več kot pol leta je preteklo, odkar v Ljubljani spet delujejo občinske organizacije ZKS. Čeprav je to kratko obdobje, se v delu posameznih organizacij Zveze komunistov v občini Ljubljana Vič-Rudnik že krepko poznajo dobre strani obstoja organov kot so občinska konferenca, komite in komisije pri občinski konferenci. Če po ničemer drugem lahko to sodimo že po sami razpravi na posvetovanju, ki je bilo v tem tednu za sekretarje organizacij ZK ter člane komiteja in kadrovske komisije pri občinski konferenci v Polhovem Gradcu. O neobglednosti s prvega sestanka sekretarjev v preteklem letu na tem posvetovanju ni bilo sledu. Nasprotno! Iz njihovih razprav je bilo čutiti prizadevanje, vsaj v večini primerov, da Zvezi komunistov povrne ugled, ki ga bi kot avangardna sila morala imeti. Ugled pa ji bo mogoče povrniti le z izpolnjevanjem vsaj osnovnih nalog, ki jih nalaga članom statut ZK oziroma ZKS vseh komunistov v občini. „Za komuniste,“ so menili udeleženci tega posvetovanja, „ki ne izpolnjujejo teh nalog, v naših organizacijah ZK ne more biti več prostora.“

Seveda je za pregled izpolnjevanja teh nalog posameznih komunistov potrebna čvrstješa organizacijska po-

vezanost, kot smo ji bili doslej priča. V posameznih organizacijah ZK je treba torej najprej zaostri osnovni odnos komunistov do družbe — odnos odgovornosti ter se sprijazniti z dejstvom, da je bolje nekaj komunistov manj, pa da so tisti, ki ostanejo, „pravi“ komunisti. Zvezi komunistov s takimi člani ne bo težko uresničevati nalog, ki jim jih nalagajo trenutne družbenopolitične razmere in dolgoročna usmeritev razvoja naše družbe. Taki Zvezi komunistov tudi ne bo težko uresničevati resolucije o kadrovski politiki, ki jo je sprejel CK ZKS na 14. seji in ki je pravzaprav bila osrednje vprašanje tega posvetovanja.

Organizacije ZK pa čaka, morda kot ena prvih nalog, še sprememba odnosa do kadrovanja v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, še posebej na ravni krajevnih skupnosti. S prstom so pokazali na primer krajevne organizacije SZDL Krim-Rudnik, ki je že leto dni brez predsednika. Če je treba v takih primerih koga obsoditi, so to komunisti, v tem primeru 117 članov ZK, ki živijo v tej krajevni skupnosti. Ti komunisti prav gotovo zaslužijo obsodbo za neodgovornost in neposobnost.

M. Z.

Javna razprava za uspešnejše delo SZDL

Na seji občinske konference SZDL Ljubljana Vič-Rudnik 21. februarja smo se prisotni delegati dogovorili, da izvršni odbor občinske konference SZDL vodi javno razpravo v občini, zbira in ureja pripombe, mnenja, predloge ter jih sproti posreduje RK SZDL Slovenije. Na konferenci smo se dogovorili z delegati družbenopolitičnih

Milijonski mestni promet

Ljubljanski mestni potniški promet je lani pod taktirko Viatorja (prej Ljubljana-transporta) prepeljal po ljubljanskih cestah in našem obrobju 65 milijonov 100 tisoč potnikov. Med nekaj deset milijoni potnikov jih dobršen del odpade tudi na proge, ki jih ima Viator v naši občini.

Za ugodnejše (predvsem pa pogostejše) zveze predvsem s kraji izven osrednjega mestnega območja, bo letos Viator nabavil 25 novih mercedesovih avtobusov.

I. V.

Ta trenutek je vse odvisno od tega moža! — Jernej Rihar, upokojeni poštar z Dobrove je takole pripomogel pri zakoličenju nove šole.

in družbenih organizacij v občini za tako razpravo, da bodo lahko v njej sodelovale vse strukture občanov. Podpredsednik RK SZDL Slovenije Vlado Beznik nas je seznanil z osnovnimi vprašanji, o katerih naj bi tekla javna razprava.

Delovna skupina za spremembo statuta pri RK SZDL Slovenije je na osnovi zapisov s sektorskih posvetov in seminarja predstavnikov občinskih konferenc SZDL pripravila oz. zbrala vsebinske pobude za oblikovanje dopolnil k statutu kot tudi dokumentu „SZDL danes“ iz leta 1970. Te materiale in dosežani statut bodo vodstva KO SZDL in vodstva občinskih družbenopolitičnih ter družbenih organizacij prejela do konca marca v javno obravnavo, ki naj bi potekala do zadnjega dne v maju.

Dosedanja razprava bo v nadaljevanju morala načeti prav vsa bistvena vprašanja sodobne dejavnosti Socialistične zveze, zlasti pa vprašanje odnosov med SZDL in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami. Dokument „SZDL danes“ sicer te odnose že opredeljuje, vendar je tu zapisana opredelitev doživela vrsto pripomb.

Drugi sklop vprašanj, ki bi prav tako moral dobiti odgovor v javni razpravi in potem v naših dokumentih, zadeva odnose med SZDL in družbenimi organizacijami, društvi

in združenji občanov. Sem sodi predvsem vprašanje aktivnosti delegatov organizacij v vodstvih in drugih oblikah delovanja.

Vprašanje odnosov med SZDL in skupščinami družbenopolitičnih skupnosti je v razpravi nujno temeljito opredeliti, ker se vežejo na bližnjo razpravo o skupščinskem sistemu, ki ga snujemo na delegatskih odnosih.

V hitrejši demokratizaciji SZDL ali, z drugimi besedami, v borbi za uveljavitev delegatskega sistema, smo že naredili prve korake, na osnovi katerih je možna prva ocena dosedanje uspešnosti in učinkovitosti uveljavljanja tega principa.

Razprava bo verjetno pokazala še na druga vprašanja in zahteve, ki jih moramo na-tot statutarno opredeliti ali pa vnesti v pravilnike in poslovniške republiške, občinskih in krajevnih organizacij SZDL. Potrebna bo razmejitev, kaj po vsebini sodi v poslovniške in pravilnike, kaj pa v statut.

Plodno sodelovanje osnovnih in občinskih družbenopolitičnih in družbenih organizacij v javni razpravi, predvsem pa sodelovanje zainteresiranih in odgovornih članov v teh organizacijah, bo tudi pogoj za bolj uspešno delo v vseh oblikah združevanja občanov in delovnih ljudi ne glede na družbeni položaj, nazorske in druge razlike. Osnovne

oblike dela v okviru SZDL Slo pa so bile dogovorjene ob manju dokumenta „SZDL danes“ še posebej potrjene v zadnji razpravi in zapisane v XXVI. no dopolnilo.

ZRVS na pohodu

V občinski zvezi rezervniških starešin še vedno odmevajo delovanje v uspešni akciji gradnji elektro-voda Ig-Sko Golo. Kot zgleden primer svojega člana Ivana Lesarja, ki kljub prekoračenim 60 letom najbolj marljivimi na trasi.

Sicer pa so v teku priprave vedbo orientacijsko taktičnih hodov v osnovnih organizacijah RVS. Ti pohodi bodo opravljeni prvem polletju. Najboljše bodo nato tekmovali v občinski merilu.

V pohodih bo prišla do marsikatera večšina in spretnosti jih bodo zahtevali — hoja s potniške karte in kompas, reševanje grafskih in taktičnih nalog in ljanje z malokalibrsko ali vojniško puško. V pisarni ZRVS so povedali, da priporočajo vsem, da si osveže znanje iz grafije iz posebnega pripomočnika, ki ga je mogoče naročiti pri krajevni organizaciji ali na občinskem boru (stane 19 ND).

Solarji z osn. šole Dobrova so šli gledat, kje bo stala nova šola v njihovem kraju.

Občinski konferenci SZDL Ljubljana Vič-Rudnik in uredništvu glasila »Naša komuna«

V letošnji januarski številki glasila „Naša komuna“ so bila objavljena mnenja, pripombe in stališča občinske kandidacijske konference Ljubljana-Vič-Rudnik, ki jih je konferenca sprejela na seji 19/1-1972. Povezana so s kandidacijskim postopkom za volitve člana predsedstva Skupščine SRS in s postopkom za predlaganje možnih kandidatov za predsednika izvršnega sveta Skupščine SRS.

Izvršni odbor republiške konference SZDL Slovenije, ki je določil in vodil oba postopka, je o objavljenih stališčih in vprašanih razpravjal. Javnosti in delegatom občinske kandidacijske konference daje naslednje odgovore (po točkah, kot so bila vprašanja postavljena):

1. Pri oblikovanju sklepa o poteku in postopkih kandidiranja za člana predsedstva republiške skupščine je izvršni odbor RK SZDL Slovenije upošteval obstoječe predpise, ki so bili sprejeti za volitve 1969 — to so zakon o volitvah republiških poslancev, zakon o volitvah zveznih poslancev in volilni pravilnik SZDL Slovenije — ter stališča in predloge s posveta predsednikov občinskih konferenc SZDL 27. 12. 1971. Določila predpisov in stališča s posveta s predsedniki Obk SZDL je uporabil skladno z določili 51. dopolnila k ustavi SRS in ustavnega zakona. Sam osnutek ustavnega zakona je celo določal, da se morata predsedstvo in izvršni svet Skupščine SRS konstituirati v 30 dneh po sprejetju ustavnih dopolnil. V skladu s svojim nenehnim odporom proti časovnim stiskam pri kandidacijskih postopkih je izvršni odbor RK SZDL predlagal, da bi predvideni rok za konstituiranje obeh organov republiške skupščine podaljšali na 45 dni. Takšno podaljšanje je največ, kar je bilo mogoče doseči. Delo republiške skupščine in njenih organov namreč ne sme biti prekinjeno za daljši čas. Ker potrebuje republiška skupščina za konstituiranje 15 dni, je za izvedbo kandidacijskega postopka ostalo le 30 dni. Kandidacijski postopek je potekal od 27. 12. 1971 do 25. 1. 1972. Takšna omejitev časa za izvedbo kandidacijskega postopka ni omogočala, da bi bolj temeljito in širše izvedli zlasti faze predlaganja in usklajevanja predlogov o možnih kandidatih za člana predsedstva. Tudi za izvedbo občinskih kandidacijskih konferenc je bilo razmeroma malo časa.

Opozoriti moramo, da gre pri kandidiranju za člana predsedstva Skupščine SRS za poseben primer — za izreden kandidacijski postopek sredi mandatne dobe republiške skupščine. Kljub temu si je izvršni odbor prizadeval, da bi postopek kandidiranja izvedel demokratično in odgovorno. Zato je volilna komisija pri RK SZDL že 21. 12. 1971, torej teden dni pred sprejemom ustavnih dopolnil, s posebnim dopisom (št. 012-1/65) opozorila občinske konference SZDL na predvideni kandidacijski postopek in na kratak rok, v katerem bomo morali postopek opraviti.

Seveda pa bi formalno izvajanje kandidacijskega postopka v času, ko ustavna dopolnila še niso bila sprejeta, pomenilo, da bi ravnali nezakonito. Naj omenimo še to, da v občinah ne bi bilo večjih težav pri kandidiranju, če bi vse občinske konference SZDL v skladu s sprejetim sklepom na 7. seji republiške konference SZDL Slovenije 3. marca 1970 o stalnih kadrovskih priporočilih na volitve bolj dosledno in stalno evidentirale in zbirale predloge za možne kandidate za voljene družbene funkcije. Tako bi bilo mogoče tudi v tem kratkem času bolj demokratično izpeljati kandidacijski postopek.

2. Republiška konferenca SZDL Slovenije je ob pripravah na volitve 1969. leta sprejela kadrovska načela in programska izhodišča za kandidiranje odbornikov in poslancev. Izvršni odbor RK SZDL je pri kandidiranju za člana predsedstva slovenske skupščine upošteval omenjena dokumenta skladno z določili 51. ustavnega amandmaja, ki govore o vlogi in nalogah predsedstva

Skupščine SRS. Sprejel je še nekatera dopolnilna merila za kandidiranje. Z njimi je konkretiziral splošna kadrovska načela in posebnosti, ki jih je treba upoštevati pri kandidiranju člana predsedstva republiške skupščine, ki ga izvolijo delegati občin na zasedanju v republiški skupščini.

Izvršni odbor RK SZDL je zato poudaril, da morajo kandidati biti ljudje, ki v občini politično delujejo pri oblikovanju in razvijanju komunalnega sistema ter dobro poznajo družbeno-ekonomske odnose v tem sistemu. Sprejel je tudi stališča, da funkcija člana predsedstva ni združljiva s funkcijo predsednika občinske skupščine, poslanca ali z drugo politično-izvršilno funkcijo. Kandidatura Zdravka Krvine ni bila sporna, ker je tovariš Krvina ob sprejemu kandidature izrazil pripravljenost, da se ob morebitni izvolitvi odreče funkciji predsednika občinske skupščine. Čeprav občinska skupščina takrat, ko je bil Zdravko Krvina predlagan za kandidata, še ni sprejela njegovega odstopa (ne moremo pa zahtevati, da se kandidat že pred izvolitvijo odpove prejšnji funkciji), moramo opozoriti, da 69. člen ustave SRS določa, da ima vsak nosilec javne funkcije pravico, da se funkciji s primerno utemeljitvijo odpove.

3. V 51. ustavnem dopolnilu k ustavi SR Slovenije je določeno, da enega člana predsedstva Skupščine SRS izvoli zasedanje delegatov občin izmed kandidatov, ki jih po prej opravljenem kandidacijskem postopku (analognem kot pri kandidiranju poslancev zbora narodov zvezne skupščine) neposredno predlagata Socialistična zveza. Pri tem moramo upoštevati, da zbor delegatov občin doslej še ni bil konstituiran kot volilno telo in je zato popolnoma nov primer v naši volilni praksi.

Kar zadeva kandidaturu za predsednika republiškega izvršnega sveta, ga po določilu 52. ustavnega dopolnila izvoli republiška skupščina izmed kandidatov, ki jih predlaga predsedstvo republiške skupščine. Socialistična zveza vodi samo predlaganje možnih kandidatov, nato pa svoje predloge in stališča posreduje predsedstvu republiške skupščine. O kandidatih za predsednika izvršnega sveta torej odloča predsedstvo skupščine in ne Socialistična zveza. Zato se je postopek za predlaganje možnih kandidatov za predsednika izvršnega sveta Skupščine SRS razlikoval od kandidacijskega postopka za člana predsedstva Skupščine SRS.

4. Izvršni odbor RK SZDL Slovenije je na podlagi rezultatov posvetovanj v republiških vodstvih družbeno-političnih organizacij in na podlagi kadrovskih načel, sprejetih za volitve 1969, sprejel predlog, naj bi sedanji predsednik izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Stane Kavčič to funkcijo opravljal še dalje, še pravi do konca mandatne dobe, za katero je bil izvoljen. Obrazložitev in utemeljitev za kandidaturu Staneta Kavčiča je Socialistična zveza dala ob njegovem kandidiranju leta 1969. Ne glede na predlog izvršnega odbora RK SZDL Slovenije pa je imel vsakdo možnost predlagati dodatne možne kandidate za to funkcijo in dati argumentirane pripombe na predlog izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije.

5. Predsedstvo in izvršni odbor republiške konference SZDL sta na seji 24. 1. 1972 sklenila, da je kandidacijski postopek in pravila ravnanja v teh postopkih treba proučiti ter na osnovi novih teoretičnih spoznanj in praktičnih izkušenj pripraviti ustrezne predloge za nove zakone o volitvah. Sklenila sta tudi, da je treba stališča, pripombe in predloge občinskih kandidacijskih konferenc upoštevati pri nadaljnjih razpravah o novem skupščinskem sistemu oziroma pri oblikovanju nove volilne zakonodaje. Gre tudi za to, da bodo vse faze kandidacijskega postopka vključno s potrebnimi roki sestavni del zakonov o volitvah odbornikov in poslancev.

Izvršni odbor
RK SZDL Slovenije

Elektromontaža bo gradila novo tovarno brez kreditov

Ljubljansko elektroinstalatersko podjetje ELEKTROMONTAŽA slavi v letošnjem letu 15-letnico obstoja. Ni pa to edina pomembna zveza, zaradi katere bi kazalo pred-

staviti to podjetje, ki ima sedež v naši občini. Elektromontaža je za naše jugoslovanske pojme gospodarjenja dokaj čudna reč, ki tako vsaj malce

Jože Oreškovič, direktor Elektromontaže

diši po čudežu, saj dobro gospodarijo in nikomur niso nič dolžni. V vsem času svojega obstoja si podjetje ni privoščilo življenja s tujimi sredstvi, temveč so vedno pojedli le toliko, kot so lahko sami zaslužili. Podjetje zato še danes neovirano raste, saj se zanaša le na lastne sile. O položaju Elektromontaže smo se razgovarjali najprej z njenim direktorjem JOŽEM OREŠKOVIČEM. Ta človek je na krmilu podjetja že celih 14 let, to je od takrat, odkar je Elektromontaža rentabilna. Direktor je začel po prisilni upravi v tedanjem Elosu ubirati pot, ki je privedla podjetje iz dolgov v eno vodilnih v svoji stroki ne le v Ljubljani, temveč tudi v Sloveniji. Za tak uspešen razvoj gre nedvomno velika zasluga direktorju, saj je bil duša kolektiva, ki je šel v začetku le tri člane, danes pa šteje 80 zaposlenih in 15 vajencev.

Direktor Jože Oreškovič je povedal: „Iz obrtnidelavnice smo zrasli v tovarno in to predvsem zato, ker smo vedeli, kolikšen kos kruha si lahko odrežemo. Nismo pojedli vsega, kar smo privedli, kot so to počeli drugi, in tako imamo danes nekaj. Hranili smo in tudi še bomo. Nas tegobe jugoslovanskega gospodarstva ne prizadenejo. Mi v vsem času našega razvoja nismo imeli niti enkrat niti en sam dan blokiran račun, saj finančno dobro stojimo. Vemo pa tudi točno, kam damo kak dinar. Kakega poslovanja nas je naučil položaj, v katerem smo bili po prisilni upravi, ko smo imeli dol-

gove, pa smo se v letu dni izvlekli in celo zaslužili. Se se spominam, da sem bil šest mesecev brez plače in da me je tedaj vzdrževala žena.

Naša poslovna odločitev, da ne bomo šli na horuk v opremljanje turističnih objektov ob Jadranu, se je tudi že pokazala kot pravilna, saj smo si raje zagotovili medtem solidna mesta v industriji, kjer res denar ne pride kar tako hitro, je pa sigurno.“

Ce naštejemo nekaj števil, ki pa v tem primeru niso suhoparne, saj dosti povedo, moramo najprej povedati, da je bil lanski brutoprodukt tega podjetja 13.518.403 dinarjev. Na sklade so dali v Elektromontaži 40 odstotkov od dohodka, čeprav bi ga bili po samoupravnem sporazumu dolžni dati le 10 odstotkov. Tako imajo sedaj 713 starih milijonov obratnih sredstev, pa še letos bodo to številko povečali. Lanski povprečni osebni dohodek v podjetju je bil 2021,20 dinarjev. Vse te številke kažejo na zelo solidno poslovanje, saj so prejemki zaposlenih visoki, pa tudi skladi so štirikrat večji, kot je minimum.

Sredstva s skladov pa bodo v Elektromontaži kmalu potrebovali. Delavski svet je namreč sklenil, da je treba zgraditi novo tovarno, saj je sedanja že premajhna. Tako tare sedaj Elektromontažo prostorska stiska, vendar se ob sedanji tovarni ne morejo širiti. Novo tovarno bodo začeli graditi v industrijski coni ob Tomažičevi cesti. Letos bodo zagotovili vso potrebno dokumentacijo, medtem ko naj bi v prihodnjem letu začeli in tudi že končali gradnjo. Vso gradnjo bodo financirali iz lastnih sredstev brez kakršnihkoli kreditov. V ta namen so že odkupili 5000 kvadratnih metrov zemlje v industrijski coni, sedanje prostore pa bodo prodali.

Kaj pravzaprav proizvajajo v Elektromontaži? Priznati moram, da me je bilo kar malce strah, ko sem si ogledoval aparature, za katere človek sploh težko verjame, da niso rezultat nekega čudeža, temveč tehnike. Ob komandnih ploščah in razdelilnih omarah človek občuti, kako daleč sta že segla človekova tehnika in um. Podjetje izdeluje vse vrste razdelilnih pločevinastih baterij sistema „U“, razdelilne plošče in omare, komandne in signalne omare, plošče, pulte za upravljanje, signalizacijo in zaščito posameznih tehnoloških procesov, elektroinstalacijske vozle itn. Podjetje pa opravlja tudi servisne usluge v svojem servisu za tovarno TIKI. Elektromontaža projektira svoje izdelke po želji kupca in jih popolnoma prilagaja naročilu, saj tu ni serijske proizvodnje. Podjetje v veliki meri pokriva Slovenijo in območje Zagreba in Čakovca. Elektromontaža pa je izdelala tudi kompletno komandno aparature za celoten kombinat Belje. Pred kratkim pa so njeni monterji zaključili svoja dela pri gradnji bolnišnice velikanke v Ljubli. Pri vsem tem pa kaže poudariti, da je za vso proizvodnjo potrebna velika preciznost, saj če le ena od nekaj tisočih žic ni v redu, celotna reč ne deluje.

Zato tovarna zaposluje pretežno visokokvalificirano delovno silo, medtem ko inženirja v tovarni nimajo, ker se ni mogel vklopiti v delo, ki ni serijsko, temveč zahteva vedno nove in nove prijeme, kar je značilno za obrtniške storitve. Zaposleni se največ monterji. Kljub tej visoki strokovnosti pa podjetje ne velja kot drag izvajalec, nasprotno, kot dokaj poceni izdelovalec.

Elektromontaža ima tudi lastno projektivno in sploh zagotovljeno bodočnost. V bodoče pa nameravajo še dopolnjevati delavniško dejavnost v avtomatiki.

Ob vsem tem odličnem poslovanju pa niso pozabili tudi na zaposlene. Poleg dobrih plačuljkov jim podjetje nudi tudi stanovanja oziroma kredite za njih nakup ali zi-

Tivoli ostane nedotaknjen?!

Tistim v prid, ki terjajo nedotaknjeno tivolsko podobo, je posiljal kanček upanja. Mestno komunalno podjetje Rast (njegove zelenice segajo tudi na območje naše občine), se je „odločno“ postavilo na stran zagovornikov neokrnjenega ljubljanskega zelenega bisera. Podjetje, ki skrbi za vzdrževanje zelenic in parkov na Rožniku, Gradu, Golovcu in v Tivoliju, je samo lani uredilo v Ljubljani 92.618 kvadratnih metrov zelenih površin. Za jasnejšo predstavlo naj povemo, da so podjetni delavci Rasti pozelenili minulo leto na novo za polovico Tivolija!

Zagovorniki ljubljanskega ponosa se bodo letos soočili z začetkom etape sanacije in ureditve Tivolija. Že prvi programski obrisi kažejo, da bo treba tivolski park razširiti (nikakor pa ne uničiti z betonskimi skeleti) na območju sedanje vrtnarije, ki obsega 35.000 kvadratnih metrov. Hortikulturniki zatrjujejo, da ima prav ta zeleni pas neprecenljivo ambientno vrednost in da bi ga veljalo izkoristiti do skrajnih možnosti.

V podjetju Rast že razmišljajo o tem, da bi „dopolnilna ljubljanska zelena pljuča“ izpopolnili s terasami, sprehajališči, vodnimi motivi, počivališči; urediti pa kaj nijo tudi stalno vrtnarsko razstavo na prostem in paviljon za občasne razstave cvetja s prodajo.

Mestni očetje se bodo morali hočeš nočeš sprizniti s tem, da je že pripravljen načrt zelenih površin z enotno politiko pri vzdrževanju, ureditvah in vrstah zelenic, kot s svojim osnovnim usmerjevalcem. Navsezadnje sodi k postopni sanaciji in razširitvi Tivolija tudi veliko otroško igrišče in obnova rastlinske odeje s tistimi drevesnimi vrstami, ki se hitreje kot ostale prilagajajo spreminjajočim se vremenskim razmeram.

V borbi mnenj za ohranitev ali za uničevanje tivolske oaze, bo moralo ob trezni presoji prevladati spoznanje, da so negovane zelene površine odraz kulturne ravni meščanov katerekoli svetovne metropole. Ljubljanci med njimi ne smejo (tudi ne morejo) ostati škodljive izjeme!

IVAN VIRNIK

Daj-dam v Velikih Laščah?

V Velikih Laščah se bo problem gostinstva in mesnice v kratkem zelo zostril. Obstoječe gostilne ne ustrezajo higienskim in tehničnim zahtevam oz. so zadolžene, tako da je že v teku postopek za njihovo zaprtje.

23. marca so se v Velikih Laščah sestali predstavniki krajevne skupnosti, kmetijske zadruge, občinske skupščine, inspekcij služb in Daj-Dama, da bi ugotovili, če je mogoča rešitev v sedanjem okviru. Ker so roki, predvideni za sanacijo, že potekli, to ni več mogoče. Pa tudi sicer le krpanje sedanjega stanja ne bi pokrilo krajevnih, kaj šele naraščajočih turističnih potreb.

Iz tega stanja se kaže pot v temeljitih posegih v velikokalaško gostinstvo. Izdelan je že ustrezen projekt, ki predvideva v traktu zadržne zgradbe restavracijo in tri turistične sobe s kopalnicami, v arkadah pa novo mesnico z delikatesnim oddelkom. Proračun preuredivenih in investicijskih del znaša 160 milijonov SD. Projekt je naročilo Gostinsko podjetje Daj-dam Ljubljana, ki ga je pripravljeno tudi financirati. Pri tem ga ne vodi toliko pričakovanje hitre rentabilnosti, kolikor dolgoročno planiranje z ozirom na razvoj kraja in prometa skozi Lašče proti morju.

Realizacijo tega projekta podpirata krajevna skupnost Velike Lašče in skupščina občine z ustreznimi službami, v tamkajšnji kmetijski zadrugi pa so mnenja deljena, ker posamezniki nastopajo proti temu projektu. Vendar so ta nasprotovanja brez pravih argumentov in bolj plod krajevnih razmer, tako da lahko upravičeno pričakujemo, da bo zadeva v kratkem času rešena v korist kraja, kjer se potreba po urejenih razmerah v gostinstvu že dolgo pojavlja kot pereč problem. Podjetje Daj-dam s svojim ugledom, izkušnjami ter kadrovskimi in investicijskimi možnostmi lahko zagotavlja, da bodo naspodaj tudi Velike Lašče stopile v korak s tistimi kraji, ki imajo te zadeve že urejene v skladu s sodobnimi potrebami.

SAŠ

Graditi več stanovanj!

Člani upravnega odbora občinskega komunalnega sklada so na svoji zadnji seji pretresali poročilo o spelih in neuspelih v preteklem letu, ter sprejeli program sklada za leto 1983.

Program, ki so si ga zastavili v preteklem letu, je bil po sodbi članov malce prenapet, njegova realizacija pa je bila v splošno znanih gospodarskih razmerah, katerim pa so strovale v precejšnji meri tudi neopravnane terjatve, tako le 71 odstotna, plačana realizacija pa je bila omejena le približno 50-odstotno. Najsikaj bo tako potrebno „izpiti“ na marsikaj pa bo potrebno opozoriti tudi gradbena podjetja, ki naj bodo v naši občini: „naj nam tudi ni kdaj predložijo dokazila svojega poslovanja, naj se jasno izrazijo, kaj, koliko in do kdaj bodo svoje obveznosti izvršili,“ so menili v kar malce strem tonu. Le 31 odstotkov od predvidene izgradnje stanovanj v idnjih petih letih so zgradila ta podjetja v naši občini. Zato je bila ni obravnava programa za letošnje to se posebej izražena zahteva po intenzivnejši stanovanjski izgradnji.

Sicer pa je letošnji program Komunalnega sklada zastavljen na snovi lanske realizacije, se pravi na lo realnih temeljih. Kot se je že izkazalo, so krediti zelo nezadovoljiv element dohodka, zato pač naj ne bodo mogli polagati bistvene pozornosti pri ustvarjanju dohoda. Glavne smernice tega letnega programa, mimogrede povedano je zastavljen v višini 32,9 milijona di-

narjev, pa so naslednje: pospeševanje stanovanjske izgradnje na tistih soseskah, kjer so gradnjo že začeli, pristop k začetku gradenj v soseskah (priprava tehnične in urbanistične dokumentacije), pridobitev novih investitorjev za poslovno gradnjo ob Tržaški in Dolenski cesti, nadaljevanje del v soseskah in karejih po že sklenjenih pogodbah iz lanskega leta. Odkup zemljišč kot ena in priprava ter komunalna oprema teh zemljišč kot druga naloga Komunalnega sklada pa sta v letošnjem programu izenačeni (vsaka je zastopana s po 50 odstotki).

JANJA DOMITROVIČ

Hiša sredi ceste

Murgle so bile pred leti predvidene za stanovanjsko izgradnjo predvsem za tiste, ki nimajo tako zelo globokih žepov. O upravičenosti tedanjega načrta ustvarjanja četrti „bolj revnih“ in manj revnih bi se dalo precej debatirati, posebej po zadnjih razpravah o razlikovanju v naši družbi na osnovi materialnih sredstev.

No, in tako očitno razlikovanje bo nastalo v kratkem v Murglah oziroma se že končno oblikuje. Murgle bodo tako razdeljene na novi in stari del, na revni in bogati. Leta 1967 je v „revnem“ delu veljala hiša 10,1 milijona že popolnoma gotova, današnja hiša pa velja do že četrte faze

40 milijončkov oziroma gotova od 50 do 60 milijonov. To pa se mi zdi, da ni ravno najbolj primerna cena za delavčev žep, saj še za kakega drugega ni.

Ideja o poceni gradbiščih in hišah je očitno pokopana, kar kaže tudi struktura kupcev novih hiš, saj med njimi ni delavcev, je pa projektant celotne izgradnje Murgel ing. France Ivanjšek. On bo stanoval že v lepi novi hiši s prizidkom, ki sicer je v načrtu, vendar ga stare hiše nimajo. Stare hiše so montažne, nove pa so zidane, stare so bolj skromne, nove bolj razkošne, kakšne pa še bodo, potem ko bodo dokončno opremljene, pa je sploh vprašanje. Pričan sem, da se bodo med seboj krepko razlikovale.

Prebivalce starih hiš zanima, zakaj so se odločili za spremembo materiala v gradnji novega dela naselja, saj so se stare montažne hiše dobro izkazale. Morda pa so za koga preslabe? O tem, da delavci ne bodo mogli kupovati novejših hiš, ki naj bi bile za njih, menda sploh ni treba posebej diskutirati. Otroci pa se bodo kasneje lahko enostavno delili pri svojih igrah o vitezih in tlačanih. Kdo bo predstavljal kateri razred, ni treba pojasnjevati.

Stari prebivalci pa se sprašujejo tudi, do kdaj bodo morali še poslušati nenehen ropot tovornjakov skozi naselje, ob dovažanju materiala za nove gradnje. Tovornjaki vozijo tudi precej hitro in tudi ceste ravno ne polepsajo, da bi jo izboljšali s težkimi tovori, pa tudi dvomim. Cesto pa so s svojim komunalnim prispevkom plačali stari prebivalci Murgel. Saj poznate tisto, kako je bolan volk nosil zdravo lisico.

In zdaj morajo tovornjaki voziti skozi naselje? Iz enega samega preprostega razloga, ker ni obvozne ceste. Cesta je sicer v grobem zgrajena, vendar je neprevozna. Ing. Ivanjšek je pri projektiranju te obvozne ceste pozabil le na eno „malenkost“, da naj bi potekala skozi sredo neke hiše in stoji tako sedaj ta hiša sredi ceste, oziroma se cesta konča pred hišo, kar nič ne pomaga graditeljem, le denar so zabili za nje- no urejevanje.

Projektant te ceste ing. Ivanjšek je namreč pozabil, da morda lastnik te hiše le ne bo preveč navdušen nad tem, da bi mu podirali streho nad glavo, in da tega ne bo dovolil. In glej čudež: lastnik hiše si res ne dovoli podreti strehe nad glavo, pa tudi na odškodnino ni pripravljen pristati in se bo stvar tako verjetno vlekla do dokončne izgradnje Murgel.

M. D.

davo hiše. Od leta 1963, ko so začeli podeljevati kredite za stanovanja, pa do konca lanskega leta, so razdelili 137 milijonov starih dinarjev kredita, letos pa bodo za to namenili še nadaljnjih 50 starih milijonov. Problemov s stanovanji tako ni. Kupili pa so tudi weekend hišice za letovanje v Rovinju.

Za zaključek bi kazalo povedati le še nekaj o notranjih odnosih, ki so, enostavno rečeno, odlični. Ob

vseh neprijetnih časopisnih vesteh o kolektivih z zdrahami je pravi užitek obiskati tovarno, kot je Elektromontaža, kjer vlada vzdušje sodelovanja in zadovoljstva. Taki notranji odnosi gotovo tudi veliko pripomorejo ne le k dobremu počutju vseh zaposlenih, temveč tudi k uspešni in visoko produktivni proizvodnji.

Milovan Dimitrić

Več pozornosti kmetijstvu

Tako bi lahko označili glavno in vsekoli prisotno misel in željo iz razprave o srednjeročnem programu razvoja kmetijstva v viški občini, na zadnji skupščinski seji. Z nekaj manjšimi pomisleki so odborniki precej ugodno ocenili poročilo o stanju in programu razvoja kmetijstva v občini, ki ga je podal predsednik občinskega sveta za kmetijstvo.

Ze splošno znani problemi, ki tarpejo vsakega slovenskega kmeta (ponekod še vedno neizenačeno zdravstveno zavarovanje kmetov z zavarovanjem delavcev, večni problem odkupnih cen, problem urbanizacije, premalo olajšav pri nabavi mehanizacije ...) in izmed katerih bi izbrali za tistega, ki še posebej zaskrbljuje našega kmeta - izobraževanje bodočih kmetovalcev, so bili vsekakor žarišče razprave. Omenili smo torej izobraževanje. „Danes je izobrazba kmetovalca še vedno na zelo nizki stopnji, čeprav se vsi zavemo, da mora biti vsak kmet, ki želi in hoče dobro poslovati, zelo široko razgledan. Prav zato naj bi dali več poudarka tudi strokovnemu izpopolnjevanju kmečke mladine,“ je menil odbornik Pristavec. Ze v

osnovnih solah naj bi podali osnovne smernice, se je pridružil še horjulski odbornik Golc.

Vprašanja, ki zadenejo najbolj viškega kmeta in so nanje še posebej opozorili, pa so se nanašala na problem združevanja zemljišč zaradi različne sestave zemlje, na zapuščeno in zanemarjeno Ljubljanskega barja, ki bi verjetno lahko nudilo kmetijstvu več, če bi njegovo usodo reševali z neko skupno in enotno akcijo v širšem okviru, saj navsezadnje to le ne more ostati večna viška zadeva. Nasploh pa so izrazili tudi željo, da se kdaj o kmetijski problematiki na nivoju mesta ne bi bilo slabo pogovarjati, saj viški kmetje in nasploh okoliški zalagajo s pridelki vso Ljubljano.

Srednjeročni program obsega tudi preusmeritev kmetijske proizvodnje na približno 25 kmetijah v občini. Zato so bile tudi zelo umestne želje po kar se da dobro pretehtanih možnostih za realizacijo te preusmeritve. Jože Debevec je predlagal ustanovitev posebne komisije pri občinski pospeševalni službi za kmetijstvo (slednja pa naj bi se v prihodnje zaradi obilice nalog še ojačala).

JANJA DOMITROVIČ

Bife »KRIZIŠČE«
MARA MAHOVIČ
61000 Ljubljana,
Tržaška 93

vam nudi topli in mrzli jedila ter dobra vipavska vina.

Kemična čistilnica
Etilen ekspres
HERMINA POLLAK
Ljubljana, Čopova ul. 9
se priporoča

Gostilna »RIBENČAN«
GORNIK
Ljubljana, Tržaška 88

- vam nudi topli in mrzli jedila ter dobra vipavska vina

BREZOV ŠAMPON
ILIRIJA
KOZMETIKA NARTA

Sokovi in vonj breze, zdravi in negovani lasje, brez prhljaja

BREZOV ŠAMPON
ILIRIJA
kozmetika NARTA

Leopold Krese na obisku v gospodarskih organizacijah naše občine

Pred časom je predsednik republiške gospodarske zbornice Leopold Krese s sodelavci obiskal našo občino. Po krajšem pogovoru s predstavniki občinske skupščine pa si je nato ogledala Žičnico, tovarno vijakov ter obrata Hoje-Velox in Galanterijo.

„Če bi na hitro podali neko oceno o lanskem gospodarjenju“, bi hko dejal, da je bila ta ocena ugodna. Zaposlenost se je dvignila za dva odstotka, celotni dohodek za osemnajst odstotkov, najmočnejše je porastle v trgovini in sicer kar za 31 odstotkov. Morda za ilustracijo še nekaj podatkov iz posameznih podjetij. Tovarna vijakov beleži porast za 38, Ilirija za 30, Igo za 38, Ljublov. Čeprav produktivnost in rentabilnost naraščata, pa se nelikvidnost vedno zostruje“, to je nekaj pomembnih podatkov, s katerimi je občinski skupščini Pavle Brglez seznanil predsednika Kreseta. V krajšem pogovoru so nato pretresali gospodarsko problematiko predvsem s finančnih možnosti, s katerimi v obini razpolagamo. „Prav kar se pojavnosti tiče, ste verjetno že kar nalice v zamudi, to bo prej ali slej potrebno nadoknaditi s kar se da pretehtanimi načrti“, je pripomnil Krese.

Po bežnem ogledu Žičnice na Tržaški cesti pa so se gostje napotili na tovarno vijakov. Direktor Ciril Marincšek je predstavil podjetje kar z naslednjimi podatki in vprašanji, o katerih so nato spregovorili še za

okroglo mizo: v desetih letih je tovarna, ki je mimogrede povedano tudi ena največjih vijakarn v deželi, kar dvanaestkrat povečala obseg proizvodnje in trikrat zaposlenost, lani se je dohodek v primerjavi z letom 1970 povečal kar za 38 odstotkov, dosegli pa bi morda še višjega, če jih pri tem ne bi ovirale težave pri dobavi potrebne žice (morali so jo uvažati), nič kaj spodbudno pa ni tudi „pritekanje“ usposobljene delovne sile; morda za ilustracijo še podatek, da je najnižji osebni dohodek 1350 dinarjev, poprečni pa se suče okrog 1800 dinarjev. Sicer pa tovarno nenehno razširjajo. Prav sedaj gradijo dva nova moderna obrata - talilnico in galvanizacijski obrat, tako da bodo sicer že močno avtomatizirano proizvodnjo (gostje so si ogledali tudi veliko halo, kjer poteka proizvodnja domala avtomatično) še izpopolnili. To investicijo - približno v višini 30 milijonov - pa bo kar s 70 odstotki lastnih sredstev pokrivala tovarna sama.

Predstavniki lesno industrijskega podjetja Hoja pa so predsednika Kreseta povabili na ogled njihovih obratov obrata Velox plošč in Galanterije v Podpeči, ter seveda spregovorili nekaj besed tudi o težavah, ki jih tarejo.

JANJA DOMITROVIČ

POLHOGRAJSKI KMEČKI TURIZEM SE ČAKA

Kmetje z območja krajevnih skupnosti Polhov Gradec se sprašujejo, kaj je s pomočjo za razvoj kmetijstva in kmečkega turizma. Vedo namreč povedati, da je na primer na sosednjem škofjeloškem območju razvoj zasebnega kmetijstva in kmečkega turizma v velikem razmahu in da ga tamkajšnja občina vsestransko podpira.

V ta namen zbirajo denar, ki ga prispevajo delovne organizacije, ki potrebujejo surovine iz kmetijstva in gozdarstva. Prispevajo pa tudi tisti kmetje, ki so posojila iz namenskega sklada že porabili in odplačujejo obveznosti. Za letos je pri svetu za razvoj kmetijske dejavnosti na naši občini zagotovljenih 690 tisoč dinarjev. Ta denar naj bi se porabil za gradnjo silosov v zasebnem kmetijstvu, tako da bi dali vsakemu, ki bi zgradil tipski opaž, pet tisočakov. Vendar kmetje menijo, da je to premalo denarja, in če bo šlo tako naprej, bo razvoj zasebnega kmetijstva in kmečkega turizma močno zaostal. Zato bi kmetje radi, da bi jim občinska skupščina posvetila več pozornosti in skrbi.

A. A.

ODPLAKE V GREZNICO, GREZNICA NA CESTO

(md) TURJAK. Prebivalci Turjaka se že dalj časa razburjajo zaradi neurejene kanalizacije v kraju. Vas namreč nasploh nima urejene kanalizacije, najhujše pa je okoli zadružnega doma. V zadružnem domu ima namreč turistična agencija Alpe-Adria svoje gostišče, ki bi potrebovalo urejeno kanalizacijo. Gostišče vse odpadke odlaga v greznico, greznico pa so speljali na cesto, tako da se širijo po kraju neprijetne vonjave, se posebej pa v toplejših dneh. Gostišče je že ob začetku obratovanja obljubilo vzdrževanje, vendar je ostalo le pri obljubi. Alpe-Adria je sedaj ponovno obljubilo, da bodo uredili vprašanje odplak iz gostišča, slej ko prej pa bo treba v Turjaku začeti razmišljati o ureditvi sodobne kanalizacije za celoten kraj.

TURJAŠKI GRAD BREZ SANJ

TURJAK. Prebivalci Turjaka z žalostjo opazujejo že vsa leta po vojni razpadajoči grad. Ta nekdanja mogočna graščina je bila med vojno požgana in potem se dolga leta ni nihče zanimal zanjo, zavod za spomeniško varstvo pa ima prepričanje, da bi lahko obnavljal eno največjih slovenskih graščin. Od nekdanjega blišča turjaškega gradu je ostalo le malo. Se mogočni zidovi propadajo.

Lani jeseni so končno pokrili v celoti grad, tako da so ustavili nadaljnje razpadanje. Pokrivanje so izvajali v etapah pet let, ker ni bilo denarja. To spet opozarja na to, da bi bilo treba dodeljevati zavodu za spomeniško varstvo večja sredstva, da bi nam lahko ohranil vsaj največje zgodovinske spomenike.

Sedanje stanje obnovljenega turjaškega gradu

Za prevzem gradu so se zanimala že nekatera podjetja, najresneje Slovenijavino, vendar so vsa opustila svoje načrte ob misli na visoke stroške ureditve take mogočne trdnjave. Tako sedaj vse skupaj bolj slabo kaže, kot tudi za kraj sam, ki je ostal brez industrije. Prebivalci se morajo voziti na delo v Ljubljano.

Grad bi bilo moč naravnost fantastično izkoristiti zaradi njegove lege, v bližini važne in dobro vzdrževane ceste na Kočevje, lahko bi uredili smučišča v njegovi bližini, govorili so tudi o bazenu in sploh bi lahko postal ne le turistični center, temveč tudi kulturni. V njem bi lahko po vzoru severnih sosedov (npr. Hochosterwitz v Avstriji) uredili poletne kulturne prireditve, viteške igre ali slično, toda kdo bi bil pripravljen investirati?

M. DIMITRIČ

GASILCI V ŽELIMLJAH

(md) ŽELIMLJE. Gasilsko društvo se je v Želimljah v zadnjem času zelo razmahnilo in je moč povsod čuti njihovo aktivnost. V društvu, ki ima 40 članov, je več kot polovica mladih, ki so v zadnjem času tudi dali spet član temu društvu, ki je bilo že pred razpadom. V krizi, ko naj bi bili celo ob gasilski dom v korist trgovine, pa so mladi poprijeli za delo. V tem času so kupili novo veliko brigzalno Rosenbauer in uniforme. Gasilsko društvo, za katero so mislili, da bo „umrlo“, je tako spet zaživelo na plečih mladih.

RALLY SAFARI V ŽELIMLJE

Glavna cesta – odcep za Želimlje je še znozna zadeva, čeprav je v časovnih presledkih zaprta v eno ali drugo smer, medtem ko so ceste med posameznimi zaselki te krajevnih skupnosti dosti slabše.

Do zaselka Želimelj na hribu je do nedavnega vodila naravnost v hrib strma cesta, ki z avtomobilom sploh ni bila prevozna, kot trdijo prebivalci. Neprevozna je tudi sedaj, razen če imate džip. Prebivalci so namreč spenali novo traso, ki pa še ni utrjena in se tako kolesa vgrzejajo po 15 cm v tla. Luknje na tej cesti pa so globoke tudi po 30 centimetrov. Kdaj se bo stanje izboljšalo, ne ve nihče, ker ni denarja za dokončanje gradnje, ki jo so začeli lani jesen.

Želimlje so dobile lani dva stara milijončka izven dotacije krajevni skupnosti za popravilo te poti, ko bo cesta dokončana, pa bo vredna več kot sedem milijonov. Za sedanjo traso ceste, ki se v ovinkih položno vzpenja v hrib, so dali zemljo kmetje sami. Probleme je delal le en kmet v dolini ob sami cesti in so zato speljali cesto prek kočke njegove zemlje kar brez njegovega dovoljenja. Stvar so menda potem uredili tako, da so mu ustropili kočček zemlje na drugem kraju.

Prebivalci Želimelj so vložili precej truda v izboljšavo te poti, posebej se prebivalci osmih hiš s hriba. Vsaka hiša je vložila v gradnjo te ceste že preko 100 ur prostovoljnega dela. Prostovoljno delo in podarjena zemlja so precej zmanjšali stroške gradnje, vendar je domačinom ostalo po vseh dejavnostih le še 300 starih tisočakov. Z denarjem, ki so ga porabili, so plačali buldožer in ostalo mehanizacijo, ki jim je utrla traso.

Sedaj bi morali nasuti cesto s peskom in gramozom, ki ga pa ni. Voziti pa ga tudi ni mogoče, ker most med glavno cesto in novo traso ne bi zdržal, tako da bodo morali gramoz voziti verjetno s traktorjem. Ze več let pa ugotavljajo, da bi morali zgraditi preko tega potoka betonski most. Za to bi morali most prestaviti s sedanjega mesta. Letos nameravajo naročiti načrt novega mostu in preračun stroškov.

Kako bo z nedokončano potjo, prebivalci Želimelj s hriba ne vedo. Imajo namreč občutek, da jim tudi predsednik krajevnih skupnosti ni ravno naklonjen. Če pa bodo dobili pomoč, bo jeseni cesta gotova.

M. DIMITRIČ

„Cesta“ skozi Želimlje

Organizirajmo zemljiške sklade!

Zemlja – največje človekovo bogastvo! Za zemljo se je prepiralo in se še prepira kri. Boj med Arabci in Izraelci je boj za zemljo še danes. Palestinci se borijo za izgubljeno zemljo na življenje in smrt. Koliko pravi, solza, žalosti, sovraštva in nasilja je nastalo zaradi zemlje. Boj za zemljo je še toliko močnejši, če na njej prebivajo ljudje. Ljudje so svojo zemljo čuvali pred naravo in človekom. Njivice, travnike so obdali s plotovi, kamnitimi ograjami, bodečo žico itd. Vse to niso delali brez razloga, temveč zato, da bi jo zaščitili. Kitajci in Izraelci spreminjajo puščavo v rodovito zemljo.

In mi? Pozabili smo vse to, nimamo odnosa do zemlje, da ne omenjam lastništva. Tovarne postavljamo na najbolj rodovitnih poljih (Logaško, Krško polje itd.). Urbanistu se ne zdi vredno vprašati agronome za mnenje pri nadaljnjem načrtovanju, kreiranju pokrajine. Politiki ne upoštevajo interesov poljedelcev, živinorejcev, vinogradnikov, sadjarjev, skratka: zemlja jih ne zanima več. O pač, zanima jih v modernem smislu, kje postaviti vikend. In ta zemlja joka, ker ostaja neobdelana, zaraščena, nepokošana, preorana le od miši in krtoev. Z njo joka naš kmet, ki bi rad ostal na njej, pa ne more, mora jo zapustiti, ker nima naslednika, ker mu je bila zemlja odvzeta ali arondirana. Posledica je vedno ista – zemlja ostaja zapuščenca, neobdelana, brez gospodarja. Posledice že občutimo. Kljub temu, da veljamo za agrarno deželo, smo v minulem letu uvozili za 400 milijonov agrarnih produktov od korenin do mesa in solate, dasiravno imamo doma dovolj možnosti za kmetijsko proizvodnjo. Spremeniti moramo odnos do kmetijstva in zemlje in nam ne bo treba ničesar uvažati, celo nasprotno, imeli bomo dovolj tržnih viškov tudi za izvoz.

Kako spremeniti odnos do zemlje? Tako, da ji bomo priznali tisto vrednost, ki jo zemlja ima v vsakem nacionalnem gospodarstvu. Zemlja je najcenejša tovarna, potrebna so le orodja za proizvodnjo. Poiskati moramo lastnika te zemlje, ki ostaja neobdelana in ugotoviti, kaj namerava z njo. Zemlja ne sme ostati neobdelana, to je pogosta zahteva zborov volivcev predanih in nepredanih kmetov, ljudi, ki ljubijo zemljo in vedo, kaj lahko da. Danes bomo še našli ljudi, ki so pripravljeni obdelovati zemljo, jutri bo to že zelo težko, pojutrišnjem pa že nemogoče, ker ljudi ne bo več. Stari ljudje, ki pravzaprav predstavljajo našo kmetijo, umirajo. Mladih gospodarjev je zelo malo in še ti omahujejo – ostati na kmetiji ali oditi v industrijo. Zelo malo manjka in odšli bodo. Vendar, naloga družbe je omogočiti kmetu dostojno življenje in ostali bodo doma. Prihodnost je že nakazana – preusmerjene kmetije z blagovno proizvodnjo in sodobnim gospodarjenjem. Vendar, da bo ta cilj dosežen, mora družba prispevati svoj delež. Tako mora omogočiti kmetom ugoden kredit, da bo lahko preusmerili svojo kmetijo iz naravnega v tržno gospodarstvo. Razviti mora kooperacijo, ki bo kme-

tu nadoknadila obratna sredstva in prevzela del proizvodnih rizikov. Omogočiti ekonomske garantirane cene za kmetovne proizvode. Omogočiti kmetu dovolj velike obdelovalne površine, da bo lahko uporabljal mehanizacijo. Če bo družba kmetu to omogočila, bo ostalo kmetu rešiti sam in ostal na zemlji. Te probleme je naša družba sposobna in pripravljena rešiti!

S preusmerjanjem kmetij smo že začeli, razvoj vodi dalje. Kooperacija ni več redkost in kmetje že spoznavajo njeno prednost. Tudi mehanizacija je že prisotna. Niso rešeni krediti in zemljišča. Kako rešiti zemljišča? Čedalje več razprav se zaključuje tako, da se organizirajo zemljiški skladi pri občinskih skupščinah. Skladi naj bi vključili vsa zemljišča, ki iz različnih vzrokov danes niso obdelana. Poiskati je treba izvor lastništva. Osnovni cilj zemljiških skladov naj bi bil obdelana zemlja. Seje v drugi fazi naj bi reševali vprašanje lastništva.

Skladi naj bi naprej zemljišča posredovali v zakup tako zasebnim kmetovalcem kot družbenim obratom. Opravljaj naj bi nalogo pospeševalne službe, t.j., zemljišča naj bi urejali, jih klasiral, zlagal, komisiral, arondiral, kupoval, kakor tudi prodajal. Tako urejevanje zemljišč naj bi opravljal v skladu s preusmerjevalnim programom kmetij. Naša preusmerjena kmetija z obstoječo zemljiško strukturo 3 ha obdelovalne zemlje ni sposobna razviti tržne proizvodnje: omogočiti ji moramo vsaj 20 ha obdelovalne zemlje, da bo lahko razvila tudi linijsko obdelavo zemlje. Razprave gredo še dalje, osebno jih podpiram, da naj bi na opuščeni kmetijah, to je tam, kjer gospodarska poslopja in stanovanjska hiša še kažejo znake življenja, ponovno organizirali kmetije. To pomeni, da zakonskemu paru, ki je zdravstveno sposoben in pripravljen kmetovati, podarimo opuščeno kmetijo. Seveda, če bi kmetijo zakonski par zapustil, bi le-to dobil nazaj zemljiški sklad. Misel se mi ne zdi prva nič presmela. Zanj govorim cela vrsta razlogov od delovnega mesta v industriji, ki ga ni na razpolago, do strateških razlogov itd.

Posebno poglavje predstavljajo že arondirana zemljišča, ki so v upravljanju družbenih obratov. Tudi ta zemljišča naj gredo v sklad, če obrat ne obdeluje površine oziroma nima organizirane kmetijske proizvodnje in je v kratkem času ne namerava organizirati. Kompleks mora ostati skupaj in nedeljiv. V takih primerih naj bi našli takega zakupnika, ki bi bil zainteresiran za cel kompleks. Najemni aranžmaji bi morali biti praviloma dolgoletni, da bi omogočili proizvodno usmeritev ter ustrezno agrotehniko. Pri kratkotrajnih odnosih koristniki običajno ničesar ne izboljšajo, zemljo samo izkoriščajo. Potrebni sta ustrezna obdelava in gnojenje. Zemljišča, ki so že nekaj let neobdelana, niso več kultivirana in je založno gnojenje nujnost. Le-to pa daje rezultat šele po nekaj letih.

Spremenjena zemljiška politika bi pozitivno vplivala ne samo na kmetij-

skega proizvajalca, temveč na slehernega občana, da bi pričel razmišljati in spreminjati odnos do kmetijstva nasploh. Pogosto zasledimo informacije na vasi, ki še pospešujejo odhod mladih iz vasi. Proti takim pojavom se sama agrarna politika ne more boriti, temveč je to naloga družbenih organizacij in strokovnih služb, da ljudi pravilno obvestimo in informiramo.

Hiter razvoj kmetijstva postavlja pred nas korekcijo agrominimuma. Obstoječi zemljiški agrominimum ne dovoljuje uporabe sodobnih strojev. Zemljiški agrominimum naj bi obsegal vsaj 20 ha rodovitne zemlje. Seveda ni mogoče postaviti univerzalnega recepta za vsa Slovenijo, temveč bi morali to prilagojevati posameznim razmeram in kraju.

Sodobne preurejene in preusmerjene kmetije si ne moremo zamisliti brez ustrezne mehanizacije. Če se bomo odločili – mislim, da se moramo – za individualne kmetije, potem moramo imeti v vidu dovolj velike parcele za obdelovanje z mehanizacijo – vsaj 6 do 7 ha. Na tako velikih parcelah je moč sodobno pridelovati in uporabiti sodobno agrotehniko. Tako velike parcele je moč organizirati prav prek zemljiških skladov. Nalogo, organizirati zloženje parcel, moramo jemati dokaj resno, kajti v letih intenzivnega pridobivanja zemljišč si je arondacija pridobila negativen pomen in ljudje čutijo odpor do arondacije.

Zemljiško lastniške odnose je potrebno reševati tako, da lastniki – ostareli kmetje ali njihovi sorodniki ne bodo prizadeti, to pomeni, zemljišča, ki sicer niso obdelana, je po-

trebno odkupiti po ceni, ki merna za tisti kraj in čas. Ziranja zemljiških skladov ne razumeti kot odvzem zemlje nacionalizacijo zemlje sedanjnikom, temveč kot napreden korak, ki hoče v največji možni meri vati prisotne interese.

Ob koncu moram žal opozoriti na neodgovorne in netočne vesti zadnjem času širijo med našimi tovalci na vasi, kako bo družba vila z dosedanjimi lastniki zemljin. Ing. Lojze

Ceste dolgoročno

Na svoji zadnji seji je raz občanjski svet za komunalne tudi o zakonu o dolgoročnem gramu za gradnjo, rekonstrukciji vzdrževanje magistralnih in nialnih cest v Sloveniji v ob 1971–1985. Obregnili so se vsem ob tiste člene zakona, ki rijo o planskih in gradbenih vatih ob cestah, kajti zdijo se sežni, saj bi močno ovirali gradnjo in sedaj še nejasnih trasah njenih cest (kar zahtevajo vs trejšo odobritev tras) bi verjetno šlo do precejšnjih rušenj, kar stroške močno povečalo.

Ob razpravah o tako ob zakonu pa bi morali spregovoriti kakem širšem posvetu tudi s njaki za ceste, urbanisti, promisaj gre konec koncev za ogrovesticije, pogojenost za takogradnjo pa mora biti utemeljenstransko, so menili člani.

J. DOMITRIČ

Revolucionar in partizan Tone Jarc iz Črne vasi je v 81. letu, ves s prvim pomladanskim soncem spet prijel za lopato in zarezal v barjansko ilovico.

ZVEZA POLHOVEGA GRADCA Z OSTALIM SVETOM

Krajevna skupnost Polhov Gradec je iz občinskega proračuna za letos dobila za redno dejavnost 44 tisoč dinarjev, za investicije pa 50 tisoč dinarjev, v kar pa niso všteti stroški za elektrifikacijo vasi Sela in dela vasi Setnica. Od tistih 50 tisoč dinarjev, ki jih je občina dodelila za investicije, bo šlo 20 tisoč za izdelavo dokumentacije za novo vodno omrežje v Polhovem Gradcu.

Naslednjih 20 tisoč dinarjev je občina prispevala za ureditev ceste od Rožeža do Gont, dolge štiri kilometre. Predračun za ta dela sicer znaša približno sto tisoč dinarjev. Preostalih 10 tisoč dinarjev je namenjenih za ureditev ceste od Medvečka do Setnice, ki je dolga tri kilometre. Celotna ureditev pa bi po sedanjem predračunu stala okrog 80 tisoč dinarjev.

Ureditev in razširitev cest v te kraje je nujna, ker so bili doslej slabo povezani z ostalim cestnim omrežjem, razen tega pa so to zelo raztresene vasi.

A. A.

STARŠI DELAJO GAZ OTROKOM

(md) TURJAK – Štiri kilometre ceste Pirman – Cetež povzroča krajevni skupnosti Turjak, še več pa prebivalcem oddaljene vasi sive lase že dalj časa. Cesta je namreč že nespremenjena zadnjih 50 let in je kot gozdna pot sploh neprevozna. Pozimi dostikrat nastane situacija, da otroci ne morejo v šolo, ker je pot neprehodna. Tedaj se zberejo starši, po vsak iz ene hiše in gazijo sneg pred otroci, tako da lahko pridejo ti v šolo. V kraj ni moč dobiti zdravnik in je sploh odrezan od sveta.

Zaradi takega stanja, ki bolj malo sodi v atomski vek, so sklenili prebivalci z udarniškim delom izboljšati cesto, tako da bodo dobili zvezo s svetom tudi v slabih vremenskih razmerah. Po predračunu bi izboljšava te gozdne poti veljala milijon starih dinarjev, vendar so dobili prebivalci za modernizacijo le sto starih tisočakov.

VIKENDI NA VISOKEM

Bližina mesta, pa vendar popolnoma drugačna okolica in klima privabljata na območje naše občine, posebno pa v njen hriboviti podeželski predel vse več graditeljev vikend hiše. Tako lahko opazujemo njihovo rast po poti z Iga na Golo in še naprej do Visokega, kjer jih je v skoraj idiličnem gozdičku zraven vasi največ. Večina so po tipu arhitekture in z načinom postavitve lepo vključujejo v okolje, tako da ne kvarijo pokrajine. Vaščani jih gledajo večinoma kar prijazno, saj prinašajo v njihovo vas utrip sodobnega življenja, pa tudi praktični momenti so tu, mogoče je kaj prodati, prisesti na poti ali pa pričakujejo podporo, ko se potegujejo za ureditev poti in druge potrebe. Kaže, da tudi zakon o začasnih prepovedi prodaje zemljišč ni zavril procesa. Razen tega pa so poleg redkih izjem vse te vikend hišice zgrajene na črno, kar velja tudi za eno prvih takšnih zgradb na Golem – zgradil si jo je na črno pravnik visokega ranga. Naš komentar: Tudi eden izmed pokazateljev, kako neurejene so naše razmere na tem področju. Življenje pa je prožnejše od paragrafov.

ŽELJO SI OBRAT

(md) VELIKE LASČE – Problem nezaposlenosti v kraju v veliki meri rešuje obrat ljubljanskega podjetja IGO, ki pa zaposluje predvsem moško delovno silo. Zato bi v kraju potrebovali vsaj še en obrat, ki bi zaposlil okoli 50 žensk. Razmišljajo o kakšnem tekstilnem obratu, ker bi bil najprimernejši. Prebivalci se namreč zavedajo, da bo kraju prinesla napredek le industrija.

TRGOVINA NA RAKITNI

Nad sedanjo trgovino na Rakitni se vrsti pritožba za pritožbo. Barje bi moral poskrbeti za sodobnejšo in boljše založeno trgovino, boljše izbiro in kulturnejšo postrežbo. Morebiti bi bilo najbolje povabiti na Rakitno Mercator.

PRED TURISTIČNO SEZONO UREDITI JEZERO

Oskrbovanje rakitniškega jezera je spet na kocki. Ni ne ljudi, ni jasno lastništvo. Posledice tega se že kažejo. Okolica je neurejena, ne ve, kako bo z biološko zaščito jezera pred zabijim zaradi niso urejene, sanitarije popolnoma zanemarjene. Pred kratkim znani zlikovec odprl tudi zapornico, da je voda odtokla, kar se zgodi samo, če ni urejena čuvajska služba. Rakitničani in vikendov se sprašujejo, kdaj bo stvar urejena, vsi so pa eneslo mnenja, da bi morala občinska skupščina podpreti prizadevanja stičnega društva, da postavi rakitniški turizem spet na noge.

ASFALT NA RAKITNI

Končno bo dobila asfaltni trak tudi Rakitna. Navsezadnje je že več kot potrebno. Čedalje večji promet z avtomobili je to v vasico ob suhih dneh že povsem zasul s prahom. Ne samo, da Rakitničani že kakih 40 motornih vozil, na hrib prihajajo tudi turisti. Ze danes je na Rakitni več vikendov kot je starih rakitniških. Asfaltirati bodo začeli te dni. Asfalt bo tekel od začetka ovinka nad jezercem. Položen pa naj bi bil do 1. maja. Cesta bo milijonov starih dni. Sredstva je dala pretežno občinska skupščina deloma pa bodo sredstva nabrana od samoprispevka občanov in kov vikendov. Seveda zdaj pričakujejo vaščani Rakitne, pa tudi jim je Rakitna pri srcu, čimprejšnjo dograditev (in razširitev) Kamnika do novega asfaltnega traku na Rakitni.

RAKITNA IMA SVOJE GLASILO

Pred kratkim je izšla prva številka občinskega rakitniškega glasila. Naš kraj. Urednik lista Janez Klemenc pravi, da ima list pomen, saj naša komuna ne more objavljati prav vseh podrobnih problemov ene same vasi. List je ciklostiran in obsega 4 strani. Organizacija A 4, Objavlja bilanco rakitniškega standarda, delo društva in krajevne skupnosti, na koncu pa krajevno križanico, ki bo izhajal dvomesečno ali pa enomesečno. K sodelovanju vabijo vane.

TURISTIČNE OBJEKTE TURISTIČNEMU DRUŠTVU

Na Rakitni že dlje zahtevajo, da bi domačini sami prevzeli v ljanje vse turistične objekte – jezero, bife in vlečnico. Ugotavljajo, kdorkoli je doslej s temi objekti upravljal, je zaslužil, malo ali veliko, investiral za nadaljnjo turistično izgradnjo ali vsaj za vzdrževanje. Samo za primer naj povemo, da je smučarsko vlečnico imel na najemu smučarsko društvo Snežinka. Ker je lastnik Viator prenehal financirati pogoje in ker nimajo kvalificiranih mehanikov vzdrževanje, jo je društvo opustilo. Žičnica, ki je dolga zdaj 3,5 km, morala steči do vrha hriba, kupiti bi bilo treba tudi teptalec smučarje. Viator ne bo vzdrževal žičnice, bo naprava čez nekaj let samo trgavega železa.

Čiščenje Strojanove vode

Na zboru Barjanov pododpora Skofljice in pododpora Ig, ki je bil v decembru 1971, je bilo dogovorjeno, da se vključi v program del za leto 1972 na tem delu Barja čiščenje Strojanove vode. Strojnova voda je eden večjih barjanskih odvodnikov in poteka preko teritorija dveh pododborov: preko pd. Skofljica v zgornjem toku, od Strojanskega mlina do mostu na cesti Skofljica-Ig ter preko pd. Ig pa od tu do izliva v Išico, v skupni dolžini ca 6 km. Pretočni profil jarka je po vsej dolžini močno zasut z naplavinami in zaraščen, saj je bil zadnjikrat očiščen leta 1952, področje ob njem pa je ob vsaki večji vodi poplavljen. Strojni izkop Strojanske vode bo izvajala SVS Ljubljana Sava iz sredstev za vzdrževanje drobne melioracijske mreže na Barju, lastniki parcel ob jarku pa bodo sami izvršili posek grmovja vzdolž jarka ter na lastne stroške obnovili vse nefunkcionalne propuste in mostičke za dostop na parcele, ki bodo ob priliki izkopa odstranjeni.

SVS Ljubljana-Sava poziva vse lastnike, da posek izvršijo čim prej, ker je z deli že pričela na izlivu v Išico, obenem pa prosijo, da se v primeru kakršnihkoli zadržkov oglasijo na upravi SVS Ljubljana Sava, Ljubljana, Slovenčeva 95.

SVS Ljubljana-Sava
Sekcija za Barje
Ing. Jelka Tratnik

Gradaščica ni »prodrla«?

Odbor za proslavo obletnice kmečkih puntov na Slovenskem, vodi ga Edvard Kardelj, je na svoji seji 14. marca razpravljala tudi o lokaciji osrednjega spomenika v počastitev 500-letnice kmečkih puntov. Varianta, da bi spominsko obeležje predstavljalo nov most čez Gradaščico, med člani odbora ni naletela na razumevanje. Po njihovem mnenju Ljubljana ne potrebuje »vse-slovske pomoči« za izgradnjo mostu čez Gradaščico. Seveda pa ob vsem ostane med prednostnimi variantami še vedno aktualen nov most čez Gradaščico.

FRESKE NA VISOKEM

Miklavževa cerkev na Visokem se ponaša s srednjeveškimi stenskim slikarjami. Leta 1443 jih je naslikal freskant Janez Ljubljanski, znan se po freskah na Muljavi in Kamnem vrhu nad Ambrusom. Njegovo delo je za slovensko umetnostno zgodovino osrednjega pomena. Posebna zanimivost poslikave Visokega je gola Eva na zunanjsi cerkve, saj je akt razmeroma redek pojav v naši umetnosti tistega časa.

To je ena stran medalje. Druga je manj imenitna. Cerkev – spomenik je v celoti potrebna vzdrževalnih in obnovitvenih del, od teh pa so se nadaljnji koraki k potrebni turistični prezentaciji spomenika. Najbolj kritično stanje izkazuje leseni in poslikani gotski strop v ladji ter renesančni zlati oltar, ki dobesedno razpada.

DOM NA KUREŠČKU

Pomladansko sonce povsod pozivlja izletništvo in turizem, dom na Kureščku pa od tega poživila ne dobi dovolj priliva, skratka, obiska je mnogo manj, kot bi pričakovali spričo bližine mesta in lepih terenov na Kureščku. Morda ni dovolj storjeno za propagando, slišati pa je tudi, da vzdušje v domu ni takšno, da bi bilo za obiskovalce bolj vabljivo. Pravijo, da lahko v tem domu srečaš dobrega znanca, ki pa te ne bo hotel spoznati – seveda, zaradi spremljevalke nekam vpadljive zunanjosti. Ob večerih, tako se sliši, pa motijo vzdušje v domu domači razgrajči.

Kolikor so naše navedbe točne, upajmo, da bo šlo posledje vse na boljšo Podjetje Alpe-Adria, ki upravlja dom, skuša stvari vsekakor spremeniti. Pravkar so v teku razgovori z novim oskrbnikom, ki bo s svojo družino prevzel dom. Upajmo, da bomo prihodnjic že lahko zapisali s Kureščka tudi kaj pohvalnega.

POŽAR NA IGU

V noči od 16. na 17. marec so na Igu planili plameni, zagorel je nekdanji hlev AK Barje, sedaj v funkciji skladišča gumijastih izdelkov podjetja Vulkan, v glavnem škornjev in copat. Objekt, v katerem je tlelo še več dni, je popolnoma pogorel, prva groba ocena škode znaša 200 milijonov SD. Uprava javne varnosti je poslala komisijo, ker obstaja sum, da je bil požar podtaknjen. To domnevo podpira tudi mesec dni pred požarom po telefonu izrečena anonimna grožnja.

V hlevu, od katerega so ostale le ožgane stene, je nameravalo podjetje Svilaprodukt urediti del svoje proizvodnje, ki zaradi smrada ne sodi v sedanje obrate. Tako pa se bo ta zadeva še zavlekla in končne rešitve še ni mogoče pravo napovedati. Obstaja tudi možnost, da je požar povzročil kratak stik. O zadevi bomo še poročali.

SVEČA 13 KM IZ LJUBLJANE

Pri Reboljevih v Dragi pri Igu so brez elektrike, svetijo si s treskami, petrolejem in svečami. Pri tej svetlobi je delalo naloge tudi vseh pet otrok, kolikor jih je pri tej hiši. Gospodar Matija, kmet, med vojno ves čas na strani OF, terenski delavec, borec, naposled z ženo v koncentracijskem taborišču, je že kar malodušen. Po vseh prizadevanjih, tako meni, je danes dlje od tega, da bi pri njih doma zagorela električna luč, kot kdajkoli prej. Tudi trasa na Golo je šla mimo njega. Sedaj je od najbližjega možnega priklopa oddaljen 1,5 km. Pripravljen bi bil dosti narediti sam, stroškov, ki bi jih bilo treba plačati v denarju, pa ne zmore. Naj bo naš zapis spodbuda krajevni skupnosti in družbeno političnim organizacijam v njej, da bi pregledale, kaj se da narediti!

V začetku marca je imela svojo redno letno konferenco osnovna organizacija Rdečega križa »Milan Česnik«. Na njej so opozorili na problematiko ostarelih v svoji KS in nujnost organiziranja konkretne pomoči. Pri pobiranju članarine se nameravajo opreti na aktiviste SZDL. Sicer razvijajo živahno aktivnost, eno od teh, tečaj prve pomoči, kaže tudi naš posnetek.

MLADI TURJAČANI IGRAJO

(md) TURJAK – Mladina v Turjaku je pripravila starejšim pred časom veselo presenečenje, ki ga pa sedaj starejši tudi kolikor le morejo podpirajo: začeli so delati. Mladi so oživili svoj aktiv, ki šteje trenutno 50 članov. Za predsednika so izvolili Franca Purkarta. Mladi so v Turjaku začeli sedaj delati šele po dolgih letih mirovanja, vendar jih tarejo finančni problemi, saj nimajo denarja, kljub podpori, ki so jo dobili. Za začetek uprizarjajo igre, ki so dobro obiskane.

TURJAK KONČNO DOBIL GASILCE

(md) TURJAK – Turjak kljub svoji velikosti in starosti do nedavnega sploh ni imel svojega gasilskega društva. Ustanovili so ga šele pred kratkim, vendar se ni registrirano, skratka formalnosti še niso opravljene, čeprav društvo dejansko obstaja. Pravzaprav je to bolje, kot da bi bilo formalno vse lepo in prav, dejansko pa nikjer nič. Zaenkrat so ustanovili desetino, od Rašice pa so kupili brigzalno Savica. S prispevki so uspeli zbrati dovolj denarja za nakup cevi, ki so jih sedaj nakupili 90 metrov. Problem, ki tare mladoustanovljeno društvo, pa je pomanjkanje prostora. Brigzalno shranjujejo začasno v sobici agrokombinata Barje, vendar bodo morali začeti razmišljati o lastnih prostorih. O gasilskem domu zaradi skromnih financ lahko zaenkrat le še sanjajo.

MLADI SO RESNC ZAGRABILI

(md) VELIKE LAŠČE – V Velikih Laščah je mladina pripravila ostalim podobno presenečenje kot v Turjaku s pričetkom svoje aktivnosti. To domačine v zadnjem času sploh najbolj veselijo, ker obeta organizirano delovanje mladih, ki so bili doslej bolj ali manj prepuščeni sami sebi in domači vzgoji. Mladinci so dobili za svojo aktivnost takoj prostor, saj je prebujeni aktiv dobil zelo široko podporo vseh družbeno političnih organizacij v Velikih Laščah, 35 mladincev, kolikor jih je trenutno vključenih, se zbira v prostoru nad zadržno dvorano. Krajevna skupnost jim je ob začetku delovanja pomagala z 2000 dinarji, mladi pa so si na konferenci zastavili obširen program in ga bodo kot kaže tudi uresničili. Ustanovili so že košarkarsko in šahovsko sekcijo, v bodoče pa naj bi organizirali tudi ples.

ODSLEJ POKOPALIŠČE ZAPRTO ZA DIVJAD

(md) TURJAK – Tukajšnje pokopališče je bilo že večkrat na tapeti zaradi svojih pomanjkljivosti. Pokopališče je trenutno neograjeno, ker se je zid okoli njega porušil in je tako zbrališče divjadi namesto prostor namenjen poslednjemu počitku. Krajevna skupnost se je odločila, da je treba zadevo urediti in vasčani so pričeli s prostovoljnimi deli. Skupaj so opravili že preko 400 ur dela, kar znaša osem ur na hišo. Vsaka hiša je prispevala tudi po 50 dinarjev, tako da so se s sredstvi krajevne skupnosti zbrali 800 starih tisočakov, kar naj bi zadostovalo za ureditev. Zgraditi nameravajo zid okoli pokopališča in ga tudi sicer ustrezno popraviti, kjer ga je že načel zob časa.

USTANOVILI BODO AMD

(md) VELIKE LAŠČE – V kraju deluje z velikim uspehom strelska družina, ki šteje 25 članov. Člani tega društva so predvsem mlajši, ki delajo v okviru Partizana.

V kraju pa nameravajo ustanoviti tudi avto moto društvo v okviru Partizana, ker je zanj zelo veliko zanimanje, posebej med mopedisti. Letos so že organizirali tečaj za voznike amatere, ki se ga je udeležilo 25 prebivalcev, predvsem mlajših. Med občani pa je še vedno veliko interesentov za podobne tečaje, posebej še ker bodo v kratkem prejšnji tečajniki opravljali izpite.

Idile na vasi ni več!

Nemalo bi bil dandanes presenečen, kdor bi prišel v vas in bi nosil v srcu sliko srečnih in zadovoljnih ljudi. Nasmeh na ustnicah starega očaka ob pogledu na pridelek dobre letine in jekleno voljo, moč in pogum pri mladem gospodarju bi na vasi zaman iskal. Prikrščen bi bil za pogled na neoskrunjeno in tihotno naravo. Te ni več ne v mestu, ne na vasi.

Sedaj tudi na vasi avtomobili vseprek dvigujejo prah, novogradnje rastejo kot gobe po dežju, narava se postavlja v železobetonске okvire. Ljubezen do narave in zemlje je pregnana, ljudje se zapirajo v krog hiše in strojev in se kregajo med seboj. Vas, ki se od nekdanj veljala za kraj umirjenosti, prijetnega utrjevanja ob premagovanju naporov, ločenosti od hrupa, je danes samo še razvalina tega, kar je bila, oskrunjena je od racionalnosti, dobičkalkalnosti in potrošnosti. Narava je bila od nekdanj nemočna pred močjo tehnike. Kolo časa je nusmiljeno povozilo srečo in zadovoljstvo, prineslo pa je množico vprašanj, skrbi in negotovosti. Nasmeh na ustnicah starca je zamenjal trpek izraz bolečine ob brezizhodnosti.

Kdo je vzel človeku prostost, svobodo in srečo v imenu prostosti, svobode in sreče, kdo mu je vzel motiko in mu pokazal traktor, da se je človek neboljgno stisnil in zaprl vase? Kdo je pregнал ljudi v svoje domove s polja in poslal združbo mednje? Tako bi vpraševal, kdor bi prišel na vas iskat miru, srečnega petja in ljubezni. Pa bi se mu pričakovanje in upanje razbilo ob neusmiljenem razdejnanju.

Kmet, nekoč znan kot steber slovenstva, danes vkljenjen v množico problemov, je na robu propada. Ponekod se v zadnjih trzajih oprijemlje rešilne bilke mehanizacije. Z nezaupanjem zre v svojega gospodarja, nikoli dobro vedoč, kako mu bo rezala vsakdanji kruh. Dolga leta je moral poslušati šole o pravičnosti družbe, ko mu je hkrati družba pila kri v obliki davkov, odvzema zemljišč, rubeža... Se več, v svojem hotenju – biti boljši in pravičnejši – je začela družba prav materinsko skrbeti za kmeta. Povedala mu je, kako žive v Rusiji, kako na Zahodu, kako je s stroji laže je obdelati zemljo. Kmet se je čudil in ni verjel. Poznal je motiko, konje in plug, vedel je, kdaj je treba sejati pšenico in kdaj najbolje obroditi, tako kot so ga učili stari oča, ni pa vedel, zakaj na njivi bolj zraste, če zorješ s traktorjem. Vedel je tudi, da do traktorja ne more, zato ni gojil pobožne želje, da bi ga kupil sam, traktor in država pa sta postala njegova sovražnika. Da pa bi gospod država dokazal kmetu, kako laže se dela s traktorjem, mu je pobral še malo zemlje in naredil zadržno posestva. Domislica se mu je zdela tako dobra, da je kmetom še malo zvišal davke, si s temi

nakupil traktorje in sezidal zadržne hleve (odprtega tipa) ter se s traktorji veselo zapodil po nič hudega sluteči zemlji. Kmet pa je še vedno zmejal z glavo, ker je od starega očca vedel, da krave dajo več mleka, če so pozimi na toplem, in tudi to, da zemlja potrebuje ljubezni in nege.

Če je kmet z nezaupanjem gledal gospodove umetnije, pa je vendar bilo nekaj, kar je pritegnilo njegovo pozornost. Opazil je namreč, da so na vasi nekateri pričeli hoditi v kravatah, se voziti v avtomobilih in si graditi lepe hiše. Slišal je, da so ti ljudje delavci. Pa si je mislil: ti so v kravatah in jim gre dobro, mene, v škornjih in umazanega, pa stiskajo, da nimam za dva deci. Premišljeval je in premišljeval, pa jo je uganil – tudi sam bo šel delat! In je šel. Zaslužil je za avto, popravil hišo in se pražnje oblekel, pa še napil se ga je večasih lahko! Na zemljo pa je počasi pozabil, na starega očca, ki ni imel kam iti in je še naprej garal, garal v pozno starost. Tistim, ki so še kmetovali, je začel kazati jezik. Saj je postal delavec in spet se mu je vrnila čast!

Tako na vasi počasi vsi pozabljamo na zemljo, pozabljamo na matere in očete, kupujemo avtomobile in se gibljemo, živimo. Le nekateri najstarejši in nekaj mladih zmagujejo z glavami in pravijo, da bo vsega konec, če bo šlo tako naprej. Mogoče bi kazalo o tem razmisliti, če ni v njihovih besedah kančka resnice. Po eni strani se pojavlja primanjkljaj v zunanji trgovini, nestabilna gospodarska gibanja, primanjkljaj kmetijskih proizvodov, po drugi strani pa je še vedno mnogo zemlje neobdelane ali slabo obdelane. Srca pa ostajajo trda in neusmiljena, dokler ljudem ne prične teči voda v grlo. Res je, da je kmet od nekdanj veljal za trdnega, odpornega, za steber naroda. Vendar so tudi njegova pleča iz mesa in kosti, kaj, če se nazadnje vdajo pod težo stalnega bremena? Kdo bo potem reševal čast in obstoj naroda?

Vas pa je postavljena na nova tla. Nekdanji časi so za vedno pokopani. Je že tako – treba bo proizvajati, trošiti, se voziti z avtomobili in se zapirati v hiše, med stroje. Kdor pa bo prišel v vas, bo posledje zaman iskal utehe, razvedrila, ker so obrzati ljudi postali kisli. Da, idile na vasi ni več... Pa bi spet mogoče lahko prišla, drugačna, posebna idila, saj se taka kot je bila, itak ne bi mogla dolgo upirati času. Čas je terjal svoje, svoje pa so terjali tudi ljudje, to si moramo priznati iz oči v oči, zato ne smemo prepustiti našega podeželja na milost in nemilost slučajju, ampak moramo okreniti razvoj v novo smer, vrniti moramo zaupanje. Čast in samozavest ljudem, ki so bili od nekdanj čuvaji najlepšega, kar lahko narod ima: narodne zavesti, običajev in tradicij. Priznajmo nazadnje tudi kmečkemu delu vrednost, sicer bo plaz ljudi, ki bežijo v mesta, v proizvodnjo, težko ustaviti.

CIRIL MRAVLJE
študent, Brezovica

NOV PREDSEDNIK

(md) VELIKE LAŠČE – V Velikih Laščah so izvolili novega predsednika krajevne skupnosti. Novi predsednik je Niko Valjavec. Na konferenci so se prebivalci najtopleje zahvalili za njegovo prizadevno delo za kraj dosedanjemu predsedniku Alojzu Venturini.

LUKNJA PLRI LUKNJI, PA LE AVTO DRŽI

SKOFLJICA. Znano je, da republika le slabo skrbi za ceste vpadnice v Ljubljano ali v njeni okolici, ker je pač treba razporediti denar na toliko koncev. Najslabša med vpadnicami pa je gotovo že dolga leta Dolenjska cesta, ki je polna asfaltnih krp in med njimi za gume zelo nevarnih previsov in lukenj. Problem so enostavno rešili z omejitvijo na 40 km hitrosti in je tako vpadnica ozko grlo tudi ob običajnih dneh. Prvotnih krp asfalta na granitnih kockah sploh ni več moč ugotoviti. Republiški cestni sklad bi se moral končno odločiti, da bi dolenjsko vpadnico temeljito modernizirali, saj nam taka dela tudi sramoto pred tujci, ki so vsaj pri središčih navajeni lepših cest. Z vsakoletnim krpanjem in dodajanjem nekaj lopat asfalta tu in tam ne bomo imeli nikoli spodobne ceste.

Druga cesta na taistem območju, ki jo ima na vesti republiški cestni sklad, pa je cesta v Kočevje. Ta cesta je od Skofljice do Pijave Gorice bilo rečeno grozna, saj je ponekod asfalt že popolnoma izginil in je cesta makadamska. Stvar so spet enostavno rešili: omejili so hitrost na 15 kilometrov na uro, kaj dosti več pa itak ni mogoče varno voziti. Ta oidek bi bilo treba ne le asfaltirati v celoti, temveč tudi razširiti, saj je cesta sedaj preozka in tudi nevarna, ker je na sredini cestišča greben. Na republiškem cestnem skladu bi se lahko končno spomnili z modernizacijami tudi na jugovzhodni del ljubljanskih vpadnic in modernizirali ti dve cesti, da bi bilo po njih moč voziti več kot 40 kilometrov na uro in da bi bil ob tem nepotreben strah, kdaj bo počila guma zaradi kake luknje.

M. D.

Občani zbor vojskih vojnih invalidov v Velikih Laščah. Obravnavali so tekočo problematiko, govorili pa so tudi o politični situaciji doma in v svetu.

VODA, VODA

Aprila bodo na Rakitni začeli z meritvami za novo vodno zajetje. Menijo, da bo nov vodni rezervoar zadostoval za potrebe velike Rakitne zdravilišča za 30 let. Letos upajo, da bodo lahko zabetonirali hišico, kateri bo stala črpalka. Ze dosedanje meritve so pokazale, da bo dovolj vode tudi v najbolj sušnem obdobju.

VARSTVO OKOLJA

Naši turistični kraji postajajo čedalje bolj tudi odlagališče smeti za ljubljance. Tako že danes ni redek pojav, da celo lastniki vikendov nečejo v jezero papir, konzervne škatle in druge ostanke. Okolica Rakitne pa postaja odlagališče gradbenega in drugega materiala.

CESTA KAMNIK-LAZE

V letošnjem prvem poletju nameravajo asfaltirati 1200 m dolg pas ceste od Kamnika do naselja Laze. Sredstva je dala deloma občinska skupščina, deloma pa so bila zbrana s samopripravo občanov. Najmanjša vsota je bila 150.000 starih din. Stiri najst gospodinjstev v tem delu občine bo zbralo približno 5 milijonov S-din.

AKTIVNI GASILCI

Gasilci na področju krajevne skupnosti Podpeč-Preseje so zelo aktivni. Gasilsko društvo Jezero pa prav zdaj zbira prostovoljne prispevke za novo brigzalno.

DO PODPEŠKEGA JEZERA ASFALT

Od glavne ceste do kopališča na jezeru bo letos steklo 800 m novega asfalta.

STRELIŠČE V PODPEČI

Mladinska organizacija in člani ZROP so ustanovili pripravljani odbor za ustanovitev strelske družine. Strelišče bodo uredili v prostorih ledanega kegljišča. Sprva bodo streljali z zračnimi puškami, pozneje pa tudi z malokalibrsko puško.

VOKALNI OKTET NA RADIU

Moški vokalni oktet iz Podpeči se pripravlja za snemanje na radiu. Zaradi drugih obveznosti so letos samostojni koncert opustili.

KOMPLET ZA OSEBNO ZAŠČITO NA KS

Stab civilne zaščite pri KS Podpeč-Preseje in KS Rakitna je prišel ob akciji za obvezen nakup osebnih zaščitnih kompletov na dobro idejo. Po najhitrejši in najcenejši poti bo poskrbel, da si bodo občani lahko kar v okviru domače organizacije kupili komplet.

ČRPALKA V PODPEČI

Pričakujejo, da bo že 1. maja odprta na križišču Podpeč-Jezero nova Petrolova črpalka. Črpalka bo normalno oskrbljena in bo zlasti koristila vsem lastnikom kmečke in seveda cestne melioracije, hkrati pa bodo približali vse vrste goriva tudi okoliškim hribovskim kmetijam.

NOVA TRGOVINA

V Podpeči pripravljajo novo trgovino z gradbenim materialom.

Še ščepec Ljudske tehnike

Občinska skupščina Ljubljana Vič-Rudnik sodi med ona politično upravna telesa, ki odmerjajo tudi Ljudski tehniki vsaj malo, če ne morejo več! Vendar pa v primerjavi z ostalimi in tudi mnogo bogatejšimi občinami, kar precej.

Skupno je na viškem in rudniškem terenu 580 pionirjev in 1650 mladincev ter starih članov v šestih večjih organiziranih enotah Ljudske tehnike. Le-te nastopajo v raznovrstnih dejavnostih v okviru naših domačih meja ter tudi izven njih. Poznamo delo in uspehe Ljubljanskega broderskega kluba, Radiokluba Vič in Horjul ter Studentsko organizacijo Ljudske tehnike s 6 foto-kino klubi in sekcijami, radio-amatersko sekcijo, raketarsko sekcijo, s klubom finomehanikov in avto klubom. Torej, dela več kot dovolj na vseh tistiših!

Mestni odbor Ljudske tehnike v Ljubljani je za kritje vseh potreb v letu 1971 predvidel din 53.000. Vendar pa je bil celoten prispevek Občinske skupščine Ljubljana Vič-Rudnik le 16.500 dinarjev za leto 1971. Do konca preteklega poslovnega leta je bilo porabljenih 9.800 dinarjev za opremo delovnih prostorov. Stroški seminarjev in tečajev so znašali skupno 7.050 dinarjev. Za pripravo raznih razstav in drugih prireditvev so porabili skupno 4.200 dinarjev v letu 1971. Razni drugi izdatki pa so znašali lansko leto skupno 4.950 dinarjev. Skratka, vsi ti izdatki nam prikazujejo skupni znesek 26.000 dinarjev. Za kritje potreb v letu 1972 pa je predvidenih skupno 62.000 dinarjev.

Vse številke do zadnje nam dokazujejo namensko porabljenega sredstva. V skupnem interesu vseh občanov pa je, da se sredstva za leto

1972, spričo porasta vseh cen, dokaj dvignejo. Torej vse enote Ljudske tehnike pričakujejo mnogo razumevanja in pomoči, da bodo svoje delo nadaljevale in nenehno razvijale vzporedno s sodobnimi dosežki v svetu. Ljudska tehnika pa je tudi ena od najbolj množičnih organizacij v naši domovini. Iz leta v leto se število članstva in sodelavcev veča. Posebna skrb vsekakor sodi mlademu rodu. Naši mladinci, vse od prvih razredov osnovne šole dalje, moramo posredovati nesebično svoje znanje in izkustva ter v ta namen tudi izdatno podpirati dejavnosti mladine. S tem pa bomo doprinesli svoj delež k širjenju tehniške kulture pri nas, ki je še vedno vsem tako zelo odmaknjena. Vrste mladih tehnikov dokazujejo, da sledijo vodilni misli svojih očetov, ko so presneli težnje Ljudske tehnike iz osvobojenega ozemlja v letu 1946 na čvrste temelje naše osvobodene domovine. Vrste mladine in predvsem še učencev osnovnih šol morajo ostati homogena osnova Ljudske tehnike, kar bo zagotovilo k višji kakovostni stopnji na vseh področjih. Mladi izobraženci bodo sposobni nadaljevati pot Ljudske tehnike, če bodo že prvi koraki v osnovno šolo usmerjeni v organizirane krožke in sekcije Ljudske tehnike, ki morajo vsekdar vzgajati in utrjevati zaupanje v lastne sile.

BOŠTJAN NOVŠAK,
Ljubljana, Šarhova 2

Kaj bi morali vedeti, preden postanemo starši

Ko mi je bilo 17 let, sem zanosila in kmalu nato sva se s fantom poročila. Ni bilo lahko vstopiti na novo življenjsko pot, čeprav se takrat tega še nisva dovolj zavedala. Bila sva noseča in verjela sva, da je poroka edini izhod in da bomo z rojstvom otroka postali srečna družina. Nekaj časa sva živela v lepem upanju in pričakovanju. Živela sva pri starših, nato pa sva se preselila v podstrešno sobico. Mož je bil zaposlen, jaz pa sem gospodinjala in čuvala najinega sina. Sčasoma pa so se začele težave. Moževi dohodki so komaj zadoščali za vsakodnevne življenjske potrebe. V tesni podstrešni sobici nam ni bilo lepo, saj je zaradi neugodnih stanovanjskih razmer otrok večkrat zbolel. Noči in noči sem prečuvala ob njem in trepetala za njegovo zdravje. Mož pa je postajal vse bolj hladen in je pogostokrat odhajal z doma. Prihajal je pozno ponoči, gdnjal, čes, da se je prezgodaj oženil, da ima same skrbi, očital mi je, da nisem zaposlena, da sem brez poklica, druge žene pa zaslužijo za družino itd. Tako so se podirali pravkar postavljeni temelji najine družine. Trpela sem, vendar si pomagati nisem znala. Mož je se seznanil z drugim dekletom. Med nama je bil otrok, vendar ta ni mogel obuditi naše sreče. Odločila sva se z možem za najtežji korak, za razvezo zakona.

Tako sem ostala sama z otrokom. Zaposlila sem se kot nekvalificirana delavka. Delam v več izmenah, zato ne morem imeti otroka pri sebi, temveč živi pri starih starših na vasi.

Družine ni več. Razšli so se, vsak na svojo stran. Ali se bodo še kdaj srečali v podstrešni sobici? Morda res nikoli več. Ostalo je razočaranje, grenki spomini in otrok, ki potrebuje oba starša.

To je le ena izmed mnogih življenjskih zgodb, ki polnijo spise sodniških in socialnih predalov. Toda posledice neizpolnjene družinske sreče ne zagenijo življenja le mladim zakoncem, temveč obremenjujejo tudi njihove otroke. Dognano je, da se otroci, ki živijo v neurejenih družinskih razmerah ali izven lastne družine, počutijo osamljene, nesrečne, prikrajšane za ljubezen enega ali celo obeh staršev, pridružijo se še težave v vzgoji in izobraževanju itd. Tudi takrat, ko bi ti otroci morali postati starši, se bojijo, kaj bo z njihovo družinsko srečo.

Zato razmislimo o tem, kako bi morali že starši pripraviti otroke za življenje, ko le-ti zapuščajo družino.

Človek v naši družbi je svoboden, enakopraven član v družini in v družbi. S tem, ko sodeben človek uživa več pravic, se mu nalagajo tudi večje dolžnosti in odgovornosti do lastne osebnosti, do sočloveka v družini in v družbi, do potomstva in do družbe nasploh.

Že v mlademu človeku se zgodaj prebujajo želje in potrebe, ki jih dostikrat ne zna uravnati skladno s svojimi sposobnostmi in zmoglostmi. Zato pravimo, da mora človek dozoreti, da bo lahko uveljavil svoje pravice in želje, da bo sposoben sprejeti tudi posledice svojih ravnanj. Človek ne postane človek le s svojo telesno dozorelostjo, temveč so tu vpleteni biološki, psihološki in socialni faktorji. Pravimo, da je človek sposoben skrbeti zase, za družino, se prilagajati delu, ljudem in življenju ter prevzemati odgovornost zase in za druge, ko je telesno, duševno in socialno dozorel. Te sposobnosti pa niso človeku prirojene, temveč jih pridobi s pomočjo vzgoje, s pridobivanjem življenjskih izkušenj v svojem ožjem in širšem okolju. Mlad človek je dolžan spoznavati samega sebe, svoje okolje in se prilagajati različnim življenjskim situacijam. Vprašal naj bi se, ali je že dosegel stopnjo polne dozorelosti? Če ne, bo treba z izbiro življenjskega tovariša počakati, presojati, spoznavati življenje z vso resnostjo in odgovornostjo, kajti nihče nima pravice onestrčiti drugega človeka.

Starši in vzgojitelji smo še posebno odgovorni, da pomagamo mladim ljudem, da jih ne usposobimo le za delo, temveč da jih pripravimo na življenje v družini in v njihovi bodoči družini. Res pa je, da se starši in vzgojitelji prav te naloge izogibljemo.

Ce so naši starši ostali prikrajšani za spolno vzgojo, za vzgojo mladih, storimo za mlajše generacije več in to z ljubeznijo in odgovornostjo do mladega rodu. Danes so mladi pogostokrat žrtve neznanja. Prepustični so lastnemu razmišljanju in iskanju življenjskih vrednot. Tako prihaja do problemov, ki obremenjujejo mlade, njihove starše in družbo, npr. kršitve spoštovanja osebnosti, nehumani odnosi med spoloma, prezgodnja in nezaželena nosečnost, nepremišljeno sklepanje zakonske zveze, neodgovornost do vzreje in vzgoje otrok, družinska nesoglasja, zakonske razveze in podobno. In šele takrat se vprašamo, kdo je kriv, kje so vzroki?

Starši bi morali z lastnim zgledom in ravnanjem pokazati otrokom, kaj je srečna družina. Z odkritimi, toplimi besedami je treba dajati otrokom, mladostnikom oporo na vseh stopnjah razvoja in pomagati, da bodo mladi našli svoj smisel življenjske sreče.

V šolah, delovnih organizacijah, v krajevnih skupnostih naj bi vzgojno-izobraževalne ustanove organizirale šole za življenje, predavanja za mlade, razgovore in posvetovanja. Starši in vzgojitelji se moramo živjeti v probleme mladih in sprejeti duh časa, ki ni zmerom lahko razumljiv.

Tudi s pomočjo literature za družinsko vzgojo izpopolnjujmo znanje o sebi in uresničujemo naše dolžnosti do vzgoje mladega rodu.

A. ŽIBERNA

Nagrade so podeljene

V zadnji številki je tovarna Ilirija pripravila za ljubitelje križank lepo nagradno križanko, ki pa se je pokazala tudi kot težka. Do zrebanja je namreč prišlo v uredništvo le 289 rešitev, pa še od teh so bile mnoge napačne. Najtrši oreh so predstavljali pojmi obaltnež, tanatos in busis. Bili smo skoraj malo razočarani nad številom rešitev, vendar smo videli, da je del krivde tudi na nas, ker smo postavili pretrd oreh.

O nagradah: lasulji Nartalas, 3 velikih in 11 malih kolekcijah, ki jih je dala kot nagrado tovarna Ilirija, je odločil žreb. Tokrat smo sklenili za spremembo, da bo zrebalo nagrade mlado in simpatično dekle. Iskali je nismo daleč, temveč smo pogovorili kar našo tajnico, da je prevzela to dolžnost. V komisijo, ki je kontro-

lirala, da gre vse po pravici, smo povabili naše stalne bralce: Micko Legan, Ljuba Masleta in Marijo Verdonic.

Marijana je iz velike skatle vlekla po vrsti te rešitve: lasuljo je dobila Eda PELJHAN, Rožna dolina cesta II/38, 3 velike kolekcije so dobili: Irena DOBRAVCA, Dolenjska c. 80, Marjana HIRSMAN, Podmilščakova 46 in Edita TAVZELJ, Trg komandanta Staneta, 11 malih kolekcij proizvodov Ilirije pa so pri zrebanju dobili: Stanko KAPS, Horjul 104, Jožefa GERDINA, Prevalje 27, p. Preserje, Marija PAJK, Senta Jakob n.h. Dol pri Ljubljani, Branka MAKOVEC, Rutarjeva 4/a, Stanko JELOČNIK, Dolenjska c. 9, Draga SKODA, Rožna dolina, c. XVII/22, Natalija KAJTNA, Koreninova 4, Igor FURLAN, Brezovica 20, Tatjana VELIKAJNE, Vidličeva 21, Fani STEBLAJ, Velike Lašče št. 50 in Jože PEZDIČ, Rožna dolina c. V. 26.

Srečne dobitnike smo tako imeli na seznamu in prve štiri smo obvestili s telegramom, da se udeležijo podelitve nagrad, medtem ko bomo ostalim poslali nagrade po pošti. Slovesna podelitev je bila v Narta studiu tovarne Ilirija, kjer je v imenu Ilirije izročil nagradjenkam nagrade vodja ekonomske propagande Stane Urbančič. Nagradjenke so si ob tej priložnosti ogledale tudi lani odprti Narta studiu.

Za prvo nagrado lasuljo Nartalas pa je poskrbela Milena iz frizerskega salona Narta studia.

Vsem nagradjenkam iskreno čestitamo, vse bralce pa vabimo, da tudi v bodoče rešujejo naše križanke.

Pravilna rešitev; vodravno: Abraham, Ilirija, dolinar, ak, ksenon, opna, mlaj, Endo, Lola, Slak, ajda, ir, literatura, nudistka, Aca, TN, TT, obaltnež, tarzan, Aar, ml, ara, Esad, La, ej, ilo, adut, stan, tanatos, busis, osa, enota, OA, dlan, rabar, bara, tg, lan, SD, oval, Argonavti, Adrijan, Al, Isere, brezov šampon, JAT, Ancona, pista in Ana.

Pionirji naše občine pred pomembnimi nalogami

V današnji številki vam predstavljamo delovanje in to precej uspešno ene izmed družbenih organizacij v občini, na katero pa po pravici povedano kar precejkrat pozabimo. Morda ste uganili ali pa ne, spregovorili bomo o občinski zvezi prijateljev mladine, o njenem delu, nalogah, ki stojijo pred njo v letošnjem letu in še marsičem. Slava Prijatelj, sekretarka ZPM pa nam je priskočila na pomoč, saj kot aktivna delavka, ki se v vsakdanjem življenju srečuje z življenjem mladih, ve povedati veliko več.

— Naša komuna: Morda bi nam kar našli naloge in akcije, ki ste si jih naložili v letošnjem letu?

— S. Prijatelj: „Morda bi bile najprej izpolnitve nalog pionirskih odredov pod naslovom Tisoč radosti (igre v okviru jugoslovanskih pionirskih iger). Pionirski obredi morajo izpolniti šest različnih nalog, po oceni pa bodo najboljši odredi tudi nagradjeni na zaključni slovesnosti ob koncu te dvehletne manifestacije konec decembra v Ljubljani, ko bomo istočasno praznovali tudi trideseto obletnico Zveze pionirjev Jugoslavije.“

— Naša komuna: Pionirji zbirajo nekakšne materiale o tej zvezi?

— S. Prijatelj: „Ena izmed zahtevnejših nalog, ki smo si jih zadali, nedvomno tudi zbiranje gradiva o delovanju pionirske organizacije med NOB. Teh materialov ni pravzaprav nikjer zbranih, zato prav ob tej obletnici skušamo napraviti nek pregled in to izčrpnosti o delu te organizacije. Ta akcija pa je splošna. Naši pionirji

Slava Prijatelj, sekretarka občinske organizacije ZPM

iz občine bodo tako vsak za svoj kraj zbrali s pomočjo učiteljev podatke in dokumentacijo; npr. prav pred kratkim so me o svojem uspešnem delu seznanili že pionirji iz vasice Golo.“

— Naša komuna: Morda slavi ob-

Pionirji ob osmem marcu

Ob mednarodnem dnevu žena 8. marcu so se osnovnošolski viške šole še posebej izkazale. Vse občanke krajevne skupnosti Malči Beliči, ki so starejše nad 70 let, so obiskali na domovih, jim podarili šopke cvetja in bonboniere, nato pa so jim v domu Svobode pripravili še prisrčen kulturni program.

J. D.

Naša rojaka — dopisna člana SAZU

Skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti je na svoji zadnji seji v Ljubljani izvolila znana slovenska jezikoslovca dr. Antona Bajca in dr. Tineta Logarja za dopisna člana SAZU.

Prominentna znanstvenika sta naša bližnja rojaka — dr. Bajec je bil rojen 1897 v Polhovem Gradcu, dr. Logar pa 1916 v Horjulu, Dr. Bajec, ki sodi med najvidnejše predstavnike starejše generacije slovenistov, je upokojeni izredni profesor deskriptivne gramatike slovenskega jezika na filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, dr. Logar pa je redni profesor za zgodovino in dialektologijo slovenskega jezika filozofske fakultete — najvišje slovenske visokošolske ustanove.

I. V.

NAŠA KOMUNA

Glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajateljski svet — častni predsednik dr. Josip Vidmar — in uredniški odbor: Milovan Dimitrič, ing. Alojz Habjan, Slavo Kobe, Sergij Pelhan in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/L, tel. 20-728, tekoči račun SDK 501-8-349/3. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Na referendum — odločitev

Integracijske priprave za pojitev AK Barje Ljubljanskim karnam se bližajo koncu. Kol AK Barje se bo na referendumu marca odločil, ali je za pripojitve. Temelji te priprave za referendum in razpoloženje kolektivnega to, da bo referendum uspel.

AK Barje, ki je nastal s ponim združenjem raznih družin obratov in kmetijskih združenj tako na poti; da se združi s trgsko Kolektivna odločitev najbrž ne teška saj lahko veliko več prikot pa izgubi. Vrsto nerešenih tijskih problemov bo v novi zaciji lažje reševati kot v stari. Porazdelitev proizvodnih ribiz sedanjem času je nujna, kajti razmere še nekaj časa ne bodo jene kljub zavedanju družbe.

AK Barje je velik proizvajalec mleka na svojih obratih, kakot v kooperaciji. Znano je, da pralika proizvodnja doživlja precej krizo, kajti proizvodna cena od od odkupne. Negativne razlike, nastale, jykolektiv pokrival iz virov oziroma omejeval tovarno proizvodnjo, kar pa ni v interesu Ljubljanskih mlekarov. Mlečni obrat na pragu Ljubljane so redkokoli zato zaželeni, če so vir preloženih artiklov za vsako mesto organizacija, ki se ukvarja s metom mleka, še posebej v santsna. Prav iz teh razlogov stajajo realne možnosti za sklo organizacijo.

AK Barje naj bi po pripojitvi loval v okviru samostojne enote kmetijsko proizvodnjo.

Ljubljana dobi krematorij?

Komunalno podjetje Zale to razpisalo javni natečaj za lavo idejnega projekta novega krematorija. Na upravi podjetja jejo, da bi (kolikor bodo seveda voljo potrebna sredstva), zgraditi Ljubljani krematorij do leta 1973. Ljubljanski krematorij bo v Sloveniji, za beograjskim (večji še pred zagrebškim) pa drugi v vi.

Odločno proti potresom

Po dolgih letih smo naposled Ljubljani dobili študijo o seizmični mikrorajonizaciji. Njeno izdajo finančno podprle organizacije urejanje stavbnih zemljišč.

Pričakujemo, da bo mestna občina že v kratkem sprejela poseben odlok, s katerim bo določila posebne in seizmični koeficiente posamezne mestne predele. S dajo o potresni rajonizaciji (za jo je zavod za raziskavo materijal konstrukcij), bodo tudi na mestnem območju bistveno zmanjšani stroški gradnje stanovanjskih objektov.

Quiz v Velikih Laščah

Ob pomoči OK ZMS Ljubljana-Vič-Rudnik so mladinke in mladinci MA Velike Lašče pridrili v nedeljo, 12. marca 1972 kviz „Obramba socialistične Jugoslavije“.

V imenu predsednika skupščine občine je bil pokrovitelj Ivo Starin, predsednik občinskega odbora zveze rezervnih vojaških starešin. Nastopilo je 12 tričlanskih ekip, in sicer 6 iz aktivov in klubov s terena, 6 pa iz aktivov na srednjih šolah. Pogrešali smo le mladinske aktivne iz delovnih organizacij.

Po tekmovalni plati je bilo treba izbrati 3 ekipe, ki bodo zastopale našo OK ZMS na zaključni prireditvi v republiškem merilu konec aprila letos. Skozi dve

izločilni koli se je posrečilo prebiti ekipam: MK Brezovica, MA na šoli KMRLP in ekipi aktivna iz Strojne tehniške šole.

Kviz je zajel okoli 20 mladinc in mladincev. Kviz se seznanili z zakonom o SLO ter s koncepcijo sistema obrambe naše domovine. Kot je na koncu ugotovilo Starin, uspeh prvega kviza v občini bo treba čim širši krog mladih, ki bi se pomerili z znanju o narodnoosvobodilni borbi.

Ostane nam še, da zaželimo najboljšim trem ekipam čimveč znanja in sreče na zaključni prireditvi.

FRANC ZALAK

Z zaključka uspelega kviza v Velikih Laščah. Ob mikrofону Janez Starman, sekretar občinske konference ZMS

Strelci so tekmovali

Občinski strelski odbor je imel 23. 2. 1972 občinsko strelsko tekmovalno ekip in posameznikov v prostorih strelske družine „Rajko Skapin“. Tekmovali so člani, mladinci in pionirji iz strelskih druščin „Rajko Skapin“, Krim in „Mokerc“ – Ig. Tekmovali so 5-članske ekipe. Pri članih je zmagala ekipa SD „Rajko Skapin“ s 1223 krogi, druga je bila ekipa SD „Mokerc“ – Ig s 1045 krogov, SD Krim pa ni imela članske ekipe. Od članov posamezno je največ krogov dosegel Dušan Paravinja, drugi je bil Janez Vrenjak, tretji pa Vlado Kežar, vsi trije iz SD „Rajko Skapin“. Tekmovalo je 16 članov.

Ekipno je pri mladincih zmagala ekipa SD „Rajko Skapin“ s 1194 krogov, druga pa je bila ekipa SD Krim s 1179 krogov. SD „Mokerc“ – Ig ni imela mladinske ekipe. Od mladincev posamezno je največ krogov dosegel Mitja Kersnik iz SD „Rajko Skapin“, drugi je bil Janez Merkun iz SD Krim, tretji pa Srečko Bizjak iz SD „Rajko Skapin“. Tekmovalo je 15 mladincev.

Od pionirjev je imela 2 ekipe po 5 članov le SD „Rajko Skapin“. Prva ekipa je dosegla 693 krogov, druga pa 526 krogov. Od pionirjev posamezno je največ krogov dosegel Marko Mihorko, drugi je bil Niko Gradišar, tretja pa Mojca Fuchjaeger.

19. marca 1972 je bilo v prostorih SD „Rajko Skapin“ občinsko tekmovalno za „ZLATO PUSČICO“. Udeležilo se ga je 14 članov. Prvi je bil Janez Merkun iz SD Krim, ki je dosegel 518 krogov, drugi in tretji pa sta bila Dušan Paravinja iz SD „Rajko Skapin“ 509 krogov in Zlatko Podraž iz SD Krim, ki je tudi dosegel 509

krogov. Nihče od navedenih ni dosegel predpisane norme 525 krogov za finalno tekmovalno „Zlato puščica“, toda se bo tekmovalje kljub temu udeležil prvoplasirani na občinskem tekmovalju Janez Merkun, član SD Krim, ker tako predvideva statut Strelske zveze Slovenije.

SD „Mokerc“ – Ig je imela I, 2. in 8. 2. 1972 v domu mladine na lgu družinsko tekmovalno članov in pionirjev. Tekmovalja se je udeležilo 13 članov in 9 pionirjev. Prvi pri članih je bil Martin Leskovič, pri pionirjih pa Ernest Hitejc.

22. 2. 1972 je bilo v domu mladine na lgu liga tekmovalje med SD „Mokerc“ – Ig in SD Krim. Tekmovali so 10-članske ekipe. Prvo mesto je dosegla ekipa SD „Mokerc“ – Ig s 1884 krogov, ekipa SD Krim pa je dosegla 1883 krogov.

29. 2. 1972 je bilo na strelšču na Dolenjski cesti povratno liga tekmovalje med SD „Mokerc“ – Ig in SD Krim. Tekmovali so 10-članske ekipe. Prvo mesto je dosegla ekipa SD „Mokerc“ – Ig s 2118 krogov, ekipa SD Krim pa je dosegla 2.055 krogov.

Prvega občinskega tekmovalja z zračno puško SD „Rajko Skapin“ se je udeležilo 42 članov. Prvo mesto je zasedel Dušan Paravinja, drugi je bil Tomaž Strakelj, tretji pa Janez Vrenjak.

10. marca 1972 je bilo v prostorih SD „Rajko Skapin“ liga tekmovalje. Tekmovali sta 10-članski ekipe SD „Rajko Skapin“ in Krim. Prva je bila ekipa SD „Rajko Skapin“, ki je dosegla 2.319 krogov, ekipa SD Krim pa 1.392 krogov.

TATJANA JAPELJ

Uspel smučarski tečaj

Letošnjega smučarskega tečaja, ki ga je organizirala OBZTK Vič-Rudnik v Mojstrani, se je udeležilo 95 učencev osnovnih šol. Razdeljeni so bili v 10 jakostnih skupin, katere je vodilo skupno 11 smučarskih učiteljev in vaditeljev. V eni vrsti je bilo torej povprečno 9 tečajnikov, kar nam pove, da je bil pouk smučanja res kvaliteten. Dejansko je bilo v prvih petih vrstah po 12 otrok, v ostalih vrstah, kjer so bili povečini začetniki, pa je bilo le po 8 tečajnikov. Da bi se res vsi tečajniki naučili krmarjenja na smučeh, sta zadnja vrsto vodila dva vodnika, da sta se res lahko posvetila vsakemu smučarju posebej.

Prvi dan, ko je bil skupen izlet v dolino skalnic Planico, so udeleženci tečaja pokazali svoje znanje. Ko so jih vodniki razvrstili v posamezne vrste, so vsak s svojo vrsto odšli na smučeh na kratak izlet pod skalnice. Vaditelji so učencem povedali nekaj o zgodovini smučarskih skokov ter vse o največji planiški skalnici. Ob povratku so se seznanili še s snežnimi plazovi in drugimi nevarnostmi v gorah.

Vsak dan so se tečajniki odpeljali z avtobusi s Trga mladinskih delovnih brigad in so bili že po uri vžnje na smučišču v Mojstrani. Potem ko so si natakali smuči, so se po vrstah zagrizli v prve smučarske like. Vse dni in po vse dan so se nato slišali klici: „Tovariš Rudi“, „tovariš Jure“, pa zopet „ali je tako dobro, tovariš Irma?“ Najbolj glasni pa so bili vendarle učitelji: „Potisni kolena naprej!“ in „v nižjo prežo, vbodi palico.“ Opoldne so vodniki s svojimi vrstami odšli v okrepčevalnico, kjer sta jih že čakala topel čaj in enolončnica.

Blížal se je konec tečaja in že so znali, nekateri v pluznih zavojih, drugi kar v paralelnih kristjanjih, krmariti po strmini navzdol. Vsi do zadnjega so se tudi znali vzpeti z vlečnico na vrh smučišča. Pred zadnjo preizkušnjo, tekmovaljem v veslesalomu, so jim tovariši postavili nekaj vprašanj za trening. To je bila prava tekma; vrnata so bila taka z dvojnimi kolci, vmes pa je bila na-

peta rdeča pa zopet plava zastavica. Zgoraj je tekmovalce pušal starter: 58,59, smuk! spodaj pa se je bleščal napis CILJ. Vsi so si vroče želeli, da bi ga dosegli in presmučali vsa vrata. Tudi startne treme ni manjkalo. Razglasitev zmagovalca je bila kar se da svečana. Diplome in nagrade je podelil predsednik OBZTK ing. Natan Bernot. V kratkem nagovoru je poudaril pomembnost smučarskega tečaja ter povabil tečajnike, da tudi drugo leto pridejo in povabijo še sošolce in prijatelje.

Organizacijski sekretar zveze Jože Mešl je mnenja, da je tečaj res uspel. Vsi znajo krmariti na smučeh, nobeden se ni poškodoval. Tudi stroški tečaja se niso povečali, kljub povečanju življenjskih in drugih stroškov. Ostali so skoraj do dinarja v okviru planiranih.

J. G.

ŠPORTNE VESTI

ČLANA PARTIZANA TRNOVO
M. Kunčič in J. Kunčič sta se na četrtm tekmovalju za pokal Gimnastike v Slovenskih Konjicah odlično odrezala. V pokalnem mnogoboju sta se med jugoslovansko gimnastično elito (zmagal je Vrtič), uvrstila na presenetljivo deseto in enajsto mesto. Izreden dosežek za mlada in obetajoča Trnovčana.

JANA MARKOVIĆ, perspektivna plavalca Ljubljane je na mednarodnem troboju izbranih plavalnih vrst Raven, Ljubljane in Wolfsburga na Ravnah dosegla s časom 2:41,0 nov državni rekord na progi 200 metrov kralj za mlajše pionirke. Med zmagovalci najdemo še Čarga, Maroltovo, Vovkovo in moško štafeto Ljubljane v disciplini 4 x 100 metrov.

NAŠI OLIMPIJSKI KANDIDATI – kajakaši in kanuisti ljubljanskega broderskega društva (Guzelj, Andrejašič, Prelošek, Tuma, Žitnik, Mally in Svetek), so bili na večdnevni pripravi v Kranjski gori. Skupne pri-

PIONIRSKA PROMETNA SLUŽBA NA ŠKOFIJCICI

Zaradi vse večjega prometa na naših cestah so tudi otroci izpostavljeni večji nevarnosti. Posebno velja to za naseljene kraje ob cestah vpadnicah. Med tako izpostavljene kraje sodi tudi Škofljica, kjer mora večina šolskih otrok prečkati cesto I. reda Škofljica–Zagreb, cesto II. reda Škofljica–Kočevje in cesto IV. reda Škofljica–Šmarje. V tem naselju se je pripetilo že veliko hudih nesreč, na srečo med njimi niso bili udeleženi otroci. Na pobudo občinske komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu je bila v osnovni šoli Škofljica že v začetku šolskega leta ustanovljena pionirska prometna služba, ki skrbi za varen prehod otrok čez cesto. Doslej se je ta služba pokazala kot zelo uspešna.

A. SOVDAT

Republiška priznanja Partizana Slovenije

ob 30-letnici OF in 25-letnici telesne kulture v novi Jugoslaviji

Priznanja Partizana Slovenije za dolgoletno amatersko delavnost na področju telesne kulture so dne 23. februarja 72 prejeli tudi poštvovalni delavci društev Partizan v občini Ejubljana Vič-Rudnik.

Priznanja jim je podelila in jim čestitala podpredsednica Partizana Slovenije Ada Klanjšček. Podpredsednik občinske skupščine prof. Stane Vrtič je odlikovancem izrekel zahvalo za njihovo delo pri vzgoji mladine in rekreacije odraslih, za trud, ki je včasih vse premočno cenjen. V imenu SZDL je slavljencem čestital Bine Lenaršič.

Priznanja za 20-letno delo in več so prejeli: Danilo Cerkvenc, Jože Hvalec, Marija Hvalec, Stanko Kavčič, Vinko Simončič, Cirila Simončič, Gvido Vitek, Eric Natlačen (vsi Partizan Vič), Marija Ryška, Stanko Trček, Ciril, Mirko in Mara Stanič, Andrej Rupnik, Božidar Keršnik (Trnovo), Polde Pristavec (Podpeč).

Za 10-letno delo in več pa so prejeli priznanja: Jože Kokolet, Silva Slabe (Vič), Dušan Micič, Nace Krapež, Danica Planinšek in Jože Mešl (Trnovo).

Nagradencem ob prejetih priznanjih iskreno čestita OBZTK Ljubljana Vič-Rudnik.

Jože Mešl

Zimsko prvenstvo Slovenije v rokometu

V nedeljo, 5. marca je bilo v hali Tivoli končano zimsko prvenstvo SRS v rokometu za kvalitetno skupino A. Za rokometarje S. D. Mokerc se je končalo uspešno. Premagali smo nekaj republiških ligas, krona naših uspehov pa je prav gotovo zmaga nad zveznim ligašem Slovenj Gradcem. To je bilo eno največjih, če ne največje presenečenje zimske lige. Niti največji optimisti niso pričakovali, da bi lahko član konse lige premagal tako renomiranega nasprotnika, kot je Slovenj Gradec. Zmagala pa sta srce in borbenost.

V svoji skupini smo zasedli tretje mesto takoj za Tehnometorjem (Celje) in Slovenj Gradcem. Samo zaradi slabše gol razlike se nismo uvrstili v finale (v borbo za prva štiri mesta). V končni uvrstitvi smo med 16 klubov osvojili 8. mesto. Zmagala je ekipa Tehnometorja pred Ribnico, Slovanom in Slovenj Gradcem. Naša bilanca na zimskem prvenstvu pa je naslednja:

- porazi: Tehnometor, Račec in Rudar (Trbovlje)
 - znage: Olimpija, Sevnica, Jadrani, Tržič, Slovenj Gradec
 - neodločeno: Zamet (Reka)
- Zimsko prvenstvo je pokazalo, da vestne zimske priprave vodijo ekipo k dobri formi, da lahko z optimizmom pričakujemo start v spomladanskem delu LCRL. Dokazali smo, da se lahko enakovredno borimo z marsikatero renomirano ekipo, prav tako pa se vsi zavedamo, da so naši uspehi plod trdega in sistematičnega dela skozi celo leto.
- Ob koncu zimskega prvenstva čestitam vsem igralcem, prav tako pa gre zahvala vsem navijačem, ki so nas podpirali od začetka do konca zimskega prvenstva v Hali Tivoli.

NIKO MARKOVIĆ

SLAB START MERCATORJA

Pričel se je spomladanski del II. zvezni nogometni ligi. Nogometarji Mercatorja so startali zelo slabo, saj so v prvih štirih kolih ostali praznih rok. Najprej so doma izgubili z Orientom z Reke 2:0, potem v Zagrebu z Zagrebačkimi igralci 0:3, mestni tekme Ljubljane je premagala Vičane 2:0, z istim rezultatom pa so bili Ljubljancani poraženi v Bosanski Gradski od Kozare.

V naslednjem kolu igra Mercator doma z Istro iz Pulja, nato pa gostuje v Zagrebu, kjer se bo pomeril z istoimenskim moštvom.

Srebrna v svetovnem merilu – brata Bernot v kanuju dvojcu na divjih vodah

Zapis o vsestranskem športniku:

NATAN BERNOT

Natana Bernota poznamo kot športnika, zagovornika masovne telesne vzgoje in neutrudljivega družbeno-političnega delavca. „Ta šport je prelep, da bi ga zapustil.“ je dejal na letošnjem občnem zboru Kajak kanu kluba. S temi besedami je zopet potrdil svojo pripadnost športni panogi, s katero je zrasel in ob kateri je spoznal vrednost športa in telesne vzgoje. „Včasih.“ se pogosto spominja, „smo bili odvisni od lastnih sredstev in iznajdljivosti. Samo v kopalkah, z veslom in z lesenimi ali platinenimi čolnom smo bili kos tudi najhujšim brzicam. Nihče se ni pritoževal, če je moral peljati čoln na vozičku in peš v Tacen na trening.“

V Tacnu imamo kajakaši in kanuisti svoj „studio“ z brzicami in slalom vratci. Danes dvjevodski, kot se tudi imenujejo, veslajo po divjih vodah s plastičnimi in modernimi čolni ter z opremo, ki jo imajo najboljši tuji kanuisti. Tudi po uspehih so v samem vrhu svetovne elite. Imajo lepo urejene klubske prostore, na treninge in tekmovalja pa se vozijo s kombijem. Da imajo takšne pogoje dela, je v mnogočem zasługa prav Natana Bernota. Cutil je, da je kajak kanu na divjih vodah mlada panoga, ki ima še velike možnosti. Ni se mogel sprijazniti z mislijo, da ne bi sodeloval. Bil je tekmovalce in organizator tekmovalj, vodil je tečaje za gradnjo čolnov in začetniške tečaje za podmladek. Po poklicu je inženir strojništva, pa je skonstruiral prikolico za čolne, klubsko smučarsko vlečnico in naš prvi plastični čoln. V teh čolnih je jugoslovanska reprezentanca leta 1963 na svetovnem prvenstvu v Avstriji osvojila zlato kolajno v kanu dvosedu mešano in srebrno v moških dvojcih.

Prav to drugo mesto je največji športni dosežek Natana Bernota. S tem svojim uspehom je tudi sklenil svojo bogato pot aktivnega tekmovalca. Letos bo v Tacnu jubilejni 20. mednarodni kajak kanu slalom. Natan Bernot, ki je bil dolgoletni predsednik organizacijskega odbora tega tekmovalja, je letos odklonil to funkcijo in sprejel nalogo „zgodovinarja“. Zbral in uredil bo vse podatke o mladi in atraktivni športni zvrsti, katere razvoj je neposredno spremljal od njenih začetkov.

Leta 1962 je bil Natan Bernot izvoljen za predstavnika svojega kluba v upravni odbor Občinske zveze za telesno kulturo. Začel se je potegovati za bolj ustrezno razdeljevanje sredstev. „Za uspešno in kontinuirano delo neke športne organizacije je nujna množica aktivnih članov, mlajših in starejših.“ je vedno znova poudarjal. Tisti, ki so bolj številčni, naj dobijo več sredstev. Telesno kulturo je treba približati ljudem. Če bodo osnovne organizacije stimulirane, si bodo prizadevale razširiti svojo dejavnost in skušale pridobiti čimveč novih članov. Seveda pa naj bi bili to aktivni člani in ne taki zaradi števila. Tako širše angažiranje pa zahteva tudi več novih telesnovzgojnih površin in objektov ter njihovo vzorno in redno vzdrževanje. Več pozornosti je potrebno posvetiti tudi vzgoji novih strokovnih delavcev: trenerjev, vodnikov in vaditeljev.

Natan Bernot je bil že v naslednjem mandatnem obdobju izvoljen za predsednika upravnega odbora OBZTK. Njegov program širjenja telesnovzgojne dejavnosti je naletel na ugoden odziv tako pri društvih kot pri raznih strokovnih športnih zvezah. Tudi skupščina občine Vič-Rudnik soglasa s takim programom in ga ustrezno finančno podpira. Seveda pa za dotacije družbenih sredstev ne zadostuje samo delovni načrt, temveč je potrebna tudi realna utemeljitev potreb posameznih organizacij ter poročilo o doseženih uspehih in delu. Ker N. Bernot sam deluje v športnem klubu kot športnik, funkcionar in organizator, mu ni neznan, za kaj in kolikšna sredstva potrebuje športni kolektiv za svoje uspešno delo. Zelo dobro tudi ve, koliko lahko člani napravijo sami. Tako prostovoljno delo krepi in utrjuje odnose v kolektivu. Zaupanje družbe in posameznika, ki se vključuje v športno društvo, pa je odvisno prav od zdravih odnosov in urejenosti društva. „Športniki naj ne bodo od družbe določeni posamezniki, ki s svojim uspehom opravičujejo ogromna sredstva, vložena samo v njihov razvoj; njihovi uspehi morajo biti odraz vseh kvalitet sredine, v kateri živijo!“ Potrebno je torej ustvariti sredino: množico aktivnih pristaev telesnovzgojnega gibanja.

Prav tem problemom pa Natan Bernot posveča vse svoje sile in je na tem področju opravil ogromno delo. Usmerjal in vodil je upravni odbor in sekretariat zveze ter prepričeval člane o pravilnosti in potrebnosti posameznih sklepov in akcij. Ko je obiskoval posamezna društva in klube in ko se je seznanjal z njihovimi problemi, je vedno iskal najboljše rešitve. Zavzemal se je za skrbno organizacijo občinskih tekmovalj. Ko se pomerijo najmlajši, morajo tudi oni občutiti pomembnost tekmovalja. Vzgoja naraščajočega z mlajših šolskih športnih društvih, ki jih vodijo predavatelji telesne vzgoje. OBZTK vodi tudi njihovo delo. Na sestankih aktivna predavateljev telesne vzgoje se zelo uspešno dogovarjajo o medsebojnih srečanjih in dejavnosti posameznih društev. Sodelovanje z drugimi organizacijami in zvezami za telesno kulturo na vseh nivojih je Natan Bernot čutil kot potrebno nujnost. Vse delo OBZTK je usklajeval s splošnimi programi razvoja telesne kulture. Vsi uspehi njegovega dela so bili pogojeni v delovanju kolektiva upravnega odbora, katerega člani so mu stali ob strani.

Letos Natan Bernot zapuščala zvezo, umaknil se je mlajšim, družba pa mu je zaupala zahtevna nalogo: skrbel bo, da bodo sredstva, zbrana s samopriskevkom, porabljena tako, kot so se odločili občani. Prav gotovo je družba izbrala pravega človeka.

J. G.

Telesna kultura na rešetu

Že ko so se občinski odborniki sestali prvič v letošnjem letu in ko so pretresali predlog občinskega proračuna, je bilo slišati odločne zahteve po povečanju proračunske postavke za telesno vzgojo. Prav problematiki telesne vzgoje pa je bila na zadnji skupščinski seji posvečena posebna točka dnevnega reda. Priloženo poročilo sveta za telesno kulturo je pravzaprav realen in kar malce zaskrbljujoč odsev neuspešnega reševanja finančnih in kadrovskih vprašanj na področju telesne kulture v občini. Prav to pa počasi potiska telesno kulturo, ki pravzaprav postaja za sodobnega človeka nepogrešljivo področje družbenega razvoja, vedno bolj na dno.

V naši občini je kar 14 društev in klubov, 3 telesnovzgojna društva Partizan, 13 šolskih športnih društev in 9 mladinskih aktivov, ki razpolagajo s skupno 117 objekti (od teh je 61 športnih), od skupno 72 trenerjev je le 50 delno honoriranih, 22 jih dela brezplačno, število let-teh pa je še vedno nezadostno, saj bi jih trenutno za normalno vadbo potrebovali še 70. Za vzdrževanje objektov, za normalno vadbo, za kvalitetnejši in številnejši vaditeljski kader, za kvalitetnejši premik v šolski telesni vzgoji... so torej potrebna večja finančna sredstva. Kako malo prispevamo za telesno kulturo v naši občini, je razvidno iz podatka, da odpade v ta namen na občana Viča 8,07 dinarja, na občana Šiške 14,96 dinarja, na občana Most 12,08 dinarja in če hočemo še podatek za Center 17,78 dinarja. Odborniki so v razpravi s precejšnjo zaskrbljenostjo ugotovili, da se je nad takšnim stanjem resnično treba zamisliti, saj delovni človek ob takem položaju rekreacije, ki mu jo nudimo, pač ne najde možnosti za udejstvovanje. Potrebno je ojačati propagando in množičnost v telesni kulturi, več rekreacije tudi v delovne organizacije... Sredstva za telesno kulturo, namenjena občinski zvezi za telesno kulturo, bomo skušali zagotoviti v kar se da možni vsoti, opozoril pa bi tudi na to, da bi spričo finančnih razmer vendarle na to vprašanje opozorili tudi gospodarske organizacije v občini, saj gre konec koncev le za delovnega človeka in njegovo rekreacijo, je dejal predsednik skupščine Slavko Korbar.

J. DOMITROVIĆ

Grem, greš, gre — v kino

Če je bil marec resen...

Pa je bil res, na platnih nekaterih ljubljanskih kinodvoran. Gre za dve pomembni akciji, ki ju v zadnji številki NASE KOMUNE nismo omenili, dasi tehno napolnjujeta marčevski ljubljanski kulturni prostor. Omeniti pa ju moramo, že zategadelj, ker skuša biti NAŠA KOMUNA pravičnejša v ocenjevanju deleža ljubljanskih kulturnih akcij, pravičnejša od vseh sredstev javnega obveščanja, še posebej radia in televizije. Za kaj gre? Ljubljansko kinematografsko podjetje, ki so mu, mu še zdaj in bodo najbrž tudi v bodoče očitali, da je v bistvu „trgovsko podjetje“, ki s „kulturnim blagom“ dobro služi... itd., je namreč marca pripravilo Ljubljancanom dve presenečenji: TEDEN NOVEGA SOVJET-SKEGA FILMA (tudi za Maribor in Koper) s posebno sovjetsko filmsko delegacijo iz Moskve ter reprizo XIX. FESTIVALA JUGOSLOVANSKEGA DOKUMENTARNEGA IN KRATKEGA FILMA, ki se je komaj kak dan pred tem končal v Beogradu. Verjamemo: težko gre z jezika priznanje, da take in podobne akcije ponuja podjetje, ki je trn v očesu vsem poklicnim za praktično uveljavljanje kulture v Ljubljani, pa tega ne počno, ker ne znajo ali ne morejo. Torej: pregled novih dosežkov sovjetske kinematografije je med ljubljanskim občinstvom lepo odzvenel. Z navdušenjem so sprejeli CAJKOVSKEGA (igra ga nepozabni mojster ruskega filma INOKENTIJ SMOKTUNOVSKI), film BELA PTICA S ČRNIM MADEŽEM (poskus sovjetskega političnega filma), POSTAJA BELORUSKA (družbena drama), predvsem pa vojni spektakel s čudovito pirotehniko OGNJENA MAVRICA (I. del vojne epopeje OSVOBODITEV), v katerem nastopajo vse vidne osebnosti na šahovnici zadnje vojne od Stalina, Hitlerja, Churchill, Mussolinija pa do maršalov in generalov, ki so premikali figure na bojnih poljanah Evrope. Druga kulturna akcija je bila repriza beograjskega XIX. festivala jugoslovanskega kratkega filma: ljubljanski gledalci so tako lahko videli vse, kar je bilo (dobrega, po mnenju uradne žirije) posneto leta 1971. Tega pa ni malo.

...bo april (filmsko) bolj zaletav!

Kar še posebej velja za našo dvorano, za kino Vič. Zavoljo slovitega LETALISCA (saj ste film najbrž že videli, ne?) se bo verjetno malce zakasnil ameriški vojni film ESKADRILA SMRTI. Posneli so ga leta 1968 pod taktirko režiserja Borisa Sagala, nastopajo pa manj znana imena ameriškega zvezdniskega tržišča. Gre seveda spet za eno od tisočerihih zgodb, tokrat letalskih, iz II. svetovne vojne, ki je — kot kaže — neusahljiv vir filmskih tem, od velikih vojaških spektaklov tipa MOST PRI REMAGENU do zoženih na specifične dogodke, kot je ESKADRILA SMRTI. No, ljubitelja letalskih spopadov film ne bo pustil na cedilu.

Potlej pridejo na vrsto ljubitelji pustolovskih zgodb, tistih bolj romantičnih. Pri nas priljubljeni igralec TERENCE HILL bo to-

krat ČRNI GUSAR v istoimenem italijanskem filmu, v katerem je veliko mečevanja, veliko naropane zlate, ljubezni in kar je še takega.

Italijani se zadnja leta vse bolj ukvarjajo s kriminalom. Da ne bo pomote: na filmu! Iz tako imenovanega „spageti-westerna“ (med njimi je bilo precej odličnih kavbojki) so prešli na pustolovske filme, zdaj se pečajo s kriminalkami, ki tudi niso slabe. V njih je precej akcije, pa tudi igralske ekipe so vse boljše. Kak Charles Bronson in drugi že skoraj redno nastopajo v italijanskih filmih, seveda tudi zato, da se izmaknejo visokim davkom v Ameriki. No, na VICU bomo videli kriminalko MILANČANI UBIJAJO V SOBOTO, ki jo je režiral Duccio Tessari, igrajo pa RAF VALONE, FRANK WOLF, Gabriele Tinti in drugi.

Kot rečeno: tudi italijanski westerni so vredni svojega denarja in pozornosti. Tu je skoraj nepogrešljivi GIULIANO GEMMA, ki bo nastopil v vlogi Williama Wylerja v westernu CENA OBLASTI režiserja Tonina Valerija.

Charles Bronson, Tony Curtis, Michele Mercier (se spomnite Angelike?) in drugi običajno vaše filmsko platno z ameriškim barvnim pustolovskim spektaklom PLAMEN NAD SMIRNO režiserja Petra Collinsona. Že to ime pove, da bo film razgiban, dinamičen, in (žal) tudi krut. Za konec le še opozorilo: te dni bo v KOMUNI film JOE... TUDI TO JE AMERIKA. Ne zamudite ga!

Medvedka Ben in Bon

Sosedova psička Murka je divje mahala z repom in se zaganjala proti kletki na Zalarjevem dvorišču v Iški vasi. Prišla je bliže in se spet odmaknila — to je ponavljala hitreje in počasneje in se vedno bolj pogumno približevala. Naenkrat pa je bilo tega Benu dovolj in je zarežal. Reakcija te, za Murko nenavadne živali, jo je tako prestrašila, da si je odslej dve kosmati gnoti ogledovala le od daleč. Ben se je tako pomiril in se pridružil Bonu pri spanju. Ben je sicer bolj poreden, vendar včasih tudi spi in ne le brunda.

Sedaj pa je že čas, da predstavimo oba junaka, to sta okoli dva meseca stara medvedka z imeni Ben in Bon. Prvi je temnejši, drugi pa svetlejši. Oba pa so odkrili v nedeljo popoldne otroci na pobojnih Krima pod Ustjem.

Družba petih otrok je svoj izlet s kolesi morala nadaljevati kar peš in so se tako vzpenjali v gozd. Ko so menili, da bo le treba domov, so se odpravili dol po drugi poti, kot so prišli. Zalarjev Ivan pa je naenkrat zaklical: Medvedi! Pa niso bile kake pošasti, temveč sta bila na skali dremajoča Ben in Bon. Sploh se nista upirala, ko sta ju Ivan in Kržičev Slavko vzela naračaje in se začela igrati. Tako so sklenili medvedka popeljati s seboj, saj sta resnično simpatična. Medveda sta se tako kmalu zatem znašla s fantoma vred na kolesih in kmalu nato v Iški vasi. Domovanje so jima uredili v kletki, da se ne bi slučajno odpravila na kako potepanje. Pa za to medvedka nista niti bila zainteresirana, saj je bil bolj mamljiv kavč pri Zalarjevih, kjer se da tako lepo dremuckati. Tako sta živela v slogi dva dni, nakar pa je postal Bon zlobnejši do svojega bratca in ga je začel napadati, tako da so morali kletko pregraditi, s čimer pa sta bila spet oba medveda nezadovoljna. Pa sta potem sklenila, da ves čas eden dežura na rešetkah in renči na obiskovalce, pač že zaradi lepšega, da si ne bodo mislili, da smo medvedi kar tako.

Eden izmed najditeljev, Zalarjev Ivan je povedal: „Bila sta nam tako všeč, da smo ju sklenili odnesti domov. Simpatična sta in se odlično razumemo.“ Otroci pa se šele sedaj zavedajo nevarnosti, ki jim je pretila pri njihovem pohodu od matere Bena in Bona. Če bi jih medvedka dobila, bi gotovo prišlo do nesreče, ko bi branila svoje mladiče. Toda stare medvedke na srečo ni bilo v bližini in se je tako vse končalo srečno.

Koliko časa bosta Ben in Bon še gostovala pri Zalarjevih, ne vedo, saj lovska družina zelo poudarja, da sta medveda njihova in da bodo z njima razpolagali le oni.

O nadaljnji usodi obeh medvedkov se sliši več variant od zoološkega vrta do italijanskih lovcev. Najboljša varianta pa bi bila verjetno, da bi Bena in Bona odnesli nazaj v gozdove Krima in jima pustili uživati svobodo, ki je le najlepša.

M. DIMITRIČ

Časopisno grafično podjetje Ljudska pravica

TISKARNA LJUDSKE PRAVICE

- KNJIGOTISK — BAKROTISK
- LITO- OFSETNI TISK
- ROTOTISK
- KLIŠARNA
- KNJIGOVEZNIKA

Čestita občanom občine Vič-Rudnik ob njihovem prazniku 27. aprilu!

JE DETOMORILKA EDINI KRIVEC

EPILOG DETOMORA BO PODALO SODIŠČE, DEJANJE PA OPOZARJA ŠE NA MNOGE PRIMERE, KI SE LAHKO ZGODE BO MILIČNIK „DEKLICA ZA VSE“?

V dnevnem časopisju razvlečene faktografske podatke lahko strmemo v nekaj stavkov:

Pred časom so v smetnjaku na območju občine Vič-Rudnik odkrili truplo dojenčka. UJV je bila stvar jasna, da gre za detomor, vendar krivec ni bil znan. UJV je zato sprožila široko akcijo in tudi zelo hitro odkrila mladoletnico — storilko gnusnega dejanja, ki ga pa zakon privilegira. Mladoletnica, ki je med tem postala polnoletna, bo morala stopiti pred sodišče. Uradni epilog celotni zadevi bo dala torej tehnična pravice, ki bo tokrat le bolj ali manj milostna, saj je zadeva že sedaj kristalna jasna.

Ob vseh teh člankih o iskanju brezvestne matere se je valil val komentarjev, ki so najostreje obsojali storilko in ljudje so le čakali na ime te ženske, da bi jo raztrgali s svojim mišljenjem. Zakon je tu žensko zaščitil, ker je bila mladoletnica, ljudska želja po kruhu in igrar pa tako ni bila zadovoljena. Le redki so se ob vsem tem vpraševali za ozadje. Na UJV so razmišljali tudi o tem, čeprav končno niso socialna ustanova.

Nešteto, tako v teoriji kot v praksi izpričan materinski nagon in želja za otrokom včasih odpove. Za blokiranje tega močnega čustva pa morajo biti že zelo močni vzroki. Ozadje, ki privede do tega, mora na storilko močno vplivati, da se odloči za tako dejanje. Okolje je tisto, ki jo včasih prisili k detomoru, kasneje pa redko kdo upošteva to, da bi morali iskati vzroke za to dejanje obupa v socialni okolici in v družbi, kjer se je to zgodilo. Brez socialno ugodne klime takih dejanj ne bi bilo.

In kje je tu socialistična družba? Bila je okoli in okoli detomorkice, vendar je postala ženska socialno interesantna za to družbo šele po storjenem dejanju. Detomorkici je bila sicer zagotovljena materialna eksistenca, vendar ji družba ni dala tistega človeškega, ni ji uspelo privzgojiti običnih norm temu mladem dekletu. Tako je prišlo do dejanja.

Storilka izvira iz materialno še dokaj ugodno stoječe družine, vendar očitno ni nikoli občutila topline doma. Družina je na seznamu zavoda za socialno varstvo kot problematična. Oče je bilo rečeno — absolutist, ki se večkrat spoprime z alkoholom in v boju vedno izgubi. Sledijo domače scene, v katere pa si mati ne upa dosti posegati, ker si želi miru. Edinko je vzgajala v podobnem duhu: „Delaj tisto, kar ne bo povzročalo težav z očetom, tako da bo pri hiši mir. Če želi narediš narobe, tedaj to skrj pred očetom, samo da bo mir.“ Storilka je rasla v tem vzdušju in je skušala vedno uporabiti to linijo najmanjšega odpora: „Če oče ne zve, se ne more jeziti, in če se ne jezi, je vse dobro.“ Pod pritiskom tega strahu se je solala, rasla in sprejemala to skrivalnico kot občo normo: „Kar ljudje ne zvedo, se lahko naredi in je vse v redu.“

Vse je prepuščala času in dogodkom in nekako apatično zrla na vsa dogajanja. Tako je zapustila tudi svoje šolanje in se je po enoletnem brezuspešnem poskušanju na tehnični srednji šoli sklenila izučiti za vajenka. Za to njeno gledanje na življenje in dogajanje sploh pa je treba iskati vzroke tudi v njeni psihi, ki po stopnji razvoja ne ustreza povsem njenim letom. Gre menda za manjšo zaostalost, vendar še popolnoma v normalnih mejah. Ljudje to običajno označujejo kot žensko neumnost.

„Pa veste, kdo je oče vašega otroka?“ so jo kasneje vprašali na UJV „Tega pa res ne vem, saj bi lahko prišli kaksi trije v poštev. Sicer pa je njihovo navajanje brezsmiselno, ker bi ga ne mogli sedaj ugotoviti. Sicer pa se sploh ne spominjam, kdo bi le lahko zares bil, saj nitf ne vem, s kolikimi fanti sem imela odnose.“

Dekle je dobivalo menstruacijo dokaj neredno in se sploh ni začudilo, če nekaj mesecev ni bilo. Šele v petem mesecu, ko se je začel otrok pojaviti, je „ugotovila“, da ne more biti vse v redu. Tedaj pa je bilo tudi za deklo že prepozno. Poti nazaj ni bilo, vendar se deklo tega niti ni povsem zavedlo. Vse je sprejemala nekako kot nujnost, ki bo minila in potem bo že bilo vse mti dosti razmišljala, na UJV pa je svoje mišljenje pojasnjevala: „Moj sem, da bo to že minilo samo od sebe. Da je kot neprijetne sanje, ki izginejo zjutraj, ko se bom zbudila. Tak izid sem tudi pričakovala.“

Vsa njena prizadevanja so bila usmerjena na zanjo splošno veljavno rolo: „Skriti pred očetom, okolico, v podjetju in sploh ljudmi.“ To ji je uspelo. Njene nosečnosti ni nihče opazil, sama pa tudi ni povedala nikom. Do samega poroda je nosila svoja običajna kriia in sploh ni bilo opazne razlike. To jo je še mirilo v njeni že siceršnji apatiji, saj se je bala, da naredi oče. Bala se je jezikov sosedov in da bi jo v podjetju, kjer je bila slena kot vajenka, zaradi nosečnosti odpustili.

Porod je opravila v kopalnici in stvar je bila gotova v nekaj minutah. Problemov, še krvavela ni dosti. Ko je rodila, je otroka hitro spravila v posteljo in počakala naslednjega jutra, ko ga je zavila v polivinilasto vrečko, kjer je bila vajenka, in ga je spotoma odložila v smetnjak. S tem je bil zanjo problem rešen. Najhuje je bilo mimo in za njo je kljub vsej apatiji nastopilo olajšanje, saj ni bilo več morečega strahu, da bi kdo kaj odkril.

„Zavedala sem se, da me bodo odkrili, vendar sem obenem še vedno nekako verovala v možnost, da bo vse minilo brez odkritja in da ne bo nobodoče nihče izvedel.“ je povedala storilka na zaslišanju. To je bilo seveda lažno upanje, saj je bilo dejanje storjeno na ne pretirano preračunan način. Verjetno tudi ni imela namena skriti truplo za vedno, temveč ga le čim prej spraviti stran od sebe. Poročilom v časopisju je sledila, kot da je nič ne bilo. Menda je res ni.

Materinskega čuta pri storilki sploh ni bilo opaziti, saj si sploh ni prizogledala, da bi lahko imela otroka. Poleg fiziološke prizadetosti, ki pa ni bila, na kar kaže poudariti, je del krivde za dejanje prav gotovo na družbi. Na šoli, starih in sploh socialnih ustanovah, ki mladega človeka niso uspelo vzgojiti.

Kakšna bo sankcija na sodišču, še ni znano, dejstvo pa je, da je uspela njena namera. Za zadevo niso zvedeli ljudje, katerih se boji ali boji le njihovega mnenja. Zakon jo kot mladoletnico štiti, čeprav je že odkrili že kot polnoletno. Tako tudi niso sporočili, na njeno željo, da zadevi staršem, temveč so obvestili le socialni organ, ki naj bi v bodoče opazil na deklo.

Njena namera je uspela in je vprašanje, koliko je to pozitivno. Socialna kontrola je tudi ostala brez pravega rezultata in kaj, če se bo deklo v prihodnji spet spomnilo, da lahko brez posledic naredi še kako kaznivno dejanje. Njena želja po tajnosti o vsem se je uresničila, posebno še, ker je del kaznivno dejanje, pri katerem upoštevajo niz olajšanih okolištin.

Tak primer da misli. Misli o izgubljenosti mladega človeka v družbi, ki toliko poudarja skrb za človeka. Ta skrb bi se morala nekako vidneje odražati, saj socialne ustanove delujejo vse preveč na papirju, premalo v praksi. Mnoge funkcije pa po sili razmer padejo na ramena policnikov, ki se morajo vse več ukvarjati z vrsto stvari, ki končno niso njihova stvar.

MILOVAN DIMITRIČ

